

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 36.—
za en mesec . . . . . 3.—
za Nemčijo celoletno . . 40.—
za ostalo inozemstvo . . 46.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 32.—
za en mesec . . . . . K 2-70
V pravi prejemni mesečno . . 2-50
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . . . K 8.—
za Nemčijo celoletno . . 10.—
za ostalo inozemstvo . . 13.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettirvsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
Enostolpna pettirvsta K 1.—
Izbaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Za naše narodno-gospodarsko prerčenje.

Zdi se, da smo vendar enkrat pričeli prav spoznavati pomen gospodarske moči naroda v boju za njegove narodne in politične ideale. Zadnji čas se v naših listih precej pridno obravnavajo narodnogospodarska vprašanja in brali smo marsikatero zdravo, semintja tudi popolnoma novo misel. Gre za to, da ta načela, te nauke presadimo v praktično življenje, da uravnamo po njih gospodarsko življenje. Pa to ni tako lahko, kot bi si marsikdo mislil. Morda bolj kot kje drugje ima ravno v narodnogospodarskem oziru vsaka država dve nasprotni strani, ki se dasta obe dobro zagovarjati, s kakršnega stališča pač presojamo posamezne pojave narodnogospodarskega življenja. Kar je z ozirom na zasebne koristi neposrednih interesentov, ali morda z ozirom na trenutni položaj na svetovnem trgu posameznim slojem koristno, mora biti z ozirom na splošno in trajno blagostanje naroda škodljivo.

Ako hočemo torej priti v narodnogospodarskih vprašanjih do jasnosti, je predvsem potrebno, da jih presojamo vedno in povsod z enega in istega stališča. Šele potem nam bo mogoče urediti vse svoje gospodarsko življenje tako smoteno, da bo stremilo v svojem slehernem pojavu za enim in istim ciljem. Naj bo končni cilj narodnega gospodarstva tak ali tak, toliko je gotovo, da ga je lažje doseči, če je urejeno vse gospodarsko življenje enotno in smoteno. Ravno tako gotovo pa je, da mora biti cilj narodnemu gospodarstvu edino le splošno in trajno blagostanje naroda, t. j. vseh njegovih članov. Zdi se, da si v tem mnogi še vedno niso, ali da si nočejo biti na jasnem. Eni vidijo temelj narodne gospodarske moči v trdnem kmečnem stanu, drugim sta zopet razvita industrija in cvetoča trgovina podlaga »ljudskega« blagostanja itd. Vojna nas je naučila nečesa drugega: Podlaga narodnega blagostanja ni niti kmečki stan sam na sebi, še manj pa industrija ali trgovina, temveč je odvisno od dejstva, v koliki meri more ljudstvo s produkti svoje zemlje, svojega dela in po potrebi tudi kapitala neposredno zadostiti svojim nujnim življenjskim potrebam. Narod, ki hoče biti trajno neodvisen od drugih narodov, ki noče, da bi mu bilo treba obračati plašča po vetru ali pa živeti v vednih bojih s svojimi sosedi, mora urediti svoje gospodarsko življenje tako, da proizvaja doma po možnosti vse svoje bistvene potrebščine. Če dobiva stvari, katerih nujno ne rabi, iz tujine, je to morda v posameznih slučajih

negospodarsko, a v odvisnost radi tega ne pride, ker lahko hodi še vedno svoja pota in zapre tujemu vplivu vrata, kadar mu drago. Ta prostost pa nima samo moralnega, temveč tudi velik gmoten pomen. Razume se, da je pri malih narodih, s tesnim ozemljem, težje izpeljati naše načelo, kot pri narodih, ki prebivajo na obširnih ozemljih, bogatih na produkciji živil in surovin. Zato je tudi umevno, da moramo pripustiti vse tiste izjeme, ki jih narava še sama narekuje. Kot načelo, po katerem bi se morali v gospodarskem življenju z vso možno doslednostjo ravnati, pa ostane gorenji stavek še vedno veljaven.

Pripravljeni moramo biti tu na odločen ugovor zlasti od zagovornikov veleindustrije in proste trgovine, češ da bi bilo negospodarsko obdati se takorekoč s kitajskim zidom, ter doma z velikim trudom in visokimi stroški proizvajati stvari, ki se v tujini ceneje in lažje dobijo. Tudi bi s tem uničili dober del velike industrije in trgovine, ter tako zatrli enega važnih virov bogastva.

Na prvi pogled je vse to res in gotovo je tudi, da bi bilo gospodarsko življenje najbolj idealno urejeno, ako bi proizvajali posamezne potrebščine vedno le tam, kjer so razmere zato najbolj ugodne, svetovna trgovina pa bi skrbela za poštno in pravično izmenjavo ter razdelitev blaga. Če bi bilo to izvedljivo, tedaj bi imeli zagovorniki veleindustrije in proste trgovine popolnoma prav, toda življenje nas je gotovo dovolj prepričevalno poučilo, da je to le teorija, ki se ne da izpremeniti v dejanje. Namesto, da bi vsled napredka v veliki industriji in vsled bujno razvite trgovine postale življenjske potrebščine vse po vrsti cenejše, je še pred vojno draginja dan na dan rastla in namesto splošnega blagostanja je vladala povsod le beda, za katero se imamo zahvaliti pred vsem resnim trustom in kartelom ter verižni trgovini. Toda vodilo bi predaleč, če bi hoteli podati o tem vsaj površno sliko. Povdarimo le: Trgovina je le toliko produktivna, kolikor služi svetovni izmenjavi in razdelitvi blaga, vse druge manipulacije so nepotrebne, ter se vršijo na račun producenta in konsumenta. Reklama je gotovo tudi potrebna, kdor pa količikar ve, koliko so pred vojno trgovci izdali za reklamo, temu je vsaj deloma jasno, odkod velika razlika med ceno, ki jo dobi za blago producent, in med ono, ki jo plača konsument. Kaj nam pomaga ves napredek v industriji, kaj nam koristi ves razvoj trgovine? In tam se ne da drugače odpomoči, kot tako, da se posamezne države, oziroma narodi postavijo v gospodarskem oziru na lastne noge, ki skrbijo sami, ko-

likor le mogoče za vse svoje potrebščine.

To načelo nam mora preiti v kri in meso. Zlasti če se nam uresniči naš politični program, pa tudi če še ne dobimo svoje države, moramo v navedenem smislu izpeljati v svojem gospodarskem življenju načelo samostojnosti. Edino tako se bomo obvarovali tujega vpliva, edino tako bomo zaprli tujim elementom pot med nas ter ustavili tisto njihovo, sicer počasno, pa stanovito pronicanje med naše ljudstvo.

To bi bilo torej prvo in glavno načelo in obenem prvi cilj našega narodnogospodarskega življenja. Ako pa hočemo naš cilj z gotovostjo doseči, je zato nujno potrebna enotna, smotrena organizacija produkcije in konzuma vseh važnejših potrebščin. V podrobnosti take organizacije se tu ne moremo spuščati, pač pa hočemo podati par vodilnih misli zanjo.

Predvsem gre tu za povzdigo poljedelstva, tako, da bi postali, kolikor pač mogoče, kos potrebščinam ljudstva naše bodoče države. Ves pouk, vsa organizacija, sploh vse, kar naj bi pospeševalo poljedelstvo, bi se moralo ozirati na potrebe celoga jugoslovanskega naroda, ki hrepeni po združitvi v novi enoti. Gre zato, da se produkcija živil in surovin dvigne na tisto višino, ki bi odgovarjala našim potrebam. Kako bi se dalo to doseči, je drugo vprašanje, gotovo je pa, da bi ga bilo treba rešiti v vsaki deželi, da, v posameznih delih dežel po ondodnih razmerah.

Popolnoma isto velja o obrti in industriji, ki naj bi služila ravno tako predvsem domačim potrebam. Domači izdelki naj bi po možnosti izpodrinili tuje iz domačega trga in v tujini naj bi kupovali samo ono, česar nam domača zemlja in domače roke v resnici ne morejo dati.

Prav tako, kot je potrebna organizacija produkcije, je potrebna tudi organizacija konzuma. Dokler ta ne bo izvedena, se gospodarsko prav gotovo ne bomo osvobodili. Tuji kapital bo zatiral sproti že v kali našo razvijajočo se industrijo in obrt, kakor jo je zatiral do sedaj, in prodajali bomo še nadalje svoje delavne moči v tujini za malenkostno ceno, doma pa bomo kupovali tuje izdelke za drag denar. Tem nezdravim razmeram moremo odpomoči le z enotno, smotreno organizacijo produkcije in konzuma obenem. Slednja naj bi vodila nakupovanje potrebščin ter sporazumno z organizacijo produkcije skrbela za to, da bi pred vsem domači produkti našli pot v naše ljudstvo. Skrbeti pa bi morala obenem tudi za pouk ljudstva, da bi se vsakdo zavedal, kako škoduje sebi in svojemu narodu, ako kupuje enake ali celo manjvredne tuje izdelke,

namesto da bi dal prednost domačim. Ravno to zadnje se pri nas mnogo premalo upošteva. Trgovina, ki seznana ljudi s tujimi izdelki, je zanesla med nje marsikaj dobrega in praktičnega, pa tudi dovolj slabega, vzgojila je zlasti celo vrsto popolnoma nepotrebnih potreb. Organizacija konzuma naj bi učila ljudi, da bi znali urediti svoje potrebe po svojih razmerah, kajti to je za rešitev socialnega vprašanja ravno tako potrebno, kot je potrebno, da ima vsakdo, kar res rabi za svoje življenje.

Nastane pa vprašanje, kdo naj vzame v roko organizacijo produkcije in konzuma. Če bi danes imeli svojo državo, bi bila to naloga osrednje oblasti, dokler pa tega nimamo, bi bila gotovo poklicana v to pred vsem zveza vseh naših gospodarskih organizacij. Ona naj bi enotno in smoteno širila ter podpirala stanovsko organizacijo, ki naj bi postala jedro in nositeljica vsega narodnogospodarskega življenja. Podjetja, ki so za splošno bistvenega pomena, kakor na primer izraba vodnih sil za električne naprave, naj bi ostala pridržana javni oblasti, na eni strani kot važen vir dohodkov, na drugi pa kot najvažnejše sredstvo za podpiranje produkcije in napredka sploh. Produkcijo domačih potrebščin, za katero je treba velikega kapitala, bi moral vzeti v roke zadružni kapital ter ne bi smela priti v roke privatnikov, ki so in bodo vedno iskali pred vsem svojih koristi. Privatnemu velikemu kapitalu pa naj bi ostala pred vsem podjetja, ki bi delala za izvoz, kakor tudi velika trgovina z inozemstvom. Za to je treba več zmožnosti in prakse ter več podjetnosti, zato pa je tudi dobiček temu primeren.

To bi bila nekaka razdelitev vlog na gospodarskem polju, kakor bi najbolj odgovarjala potrebam in skupnemu cilju: blagostanje celokupnega naroda. Ako hočemo to razdelitev izvesti v praksi, je potrebno, da bi se vsi faktorji, ki imajo v narodnogospodarskih vprašanjih odločati, zavedali vseh posameznih točk našega novega programa. Zato pa bi morda najbolj potrebovali lista, ki bi se pečal z načelnimi narodnogospodarskimi vprašanji ter posvečal vso pozornost stanovski organizaciji sploh ter bi kot njeno skupno glasilo našel pot med najširše sloje našega naroda. Od enotno in smoteno izpeljane stanovske organizacije, ki ne bo iskala samo koristi posameznih stanov, temveč bo delala pred vsem za skupen blagor, zavisi naše narodnogospodarsko vprašanje. Zato pa bi ji morali posvečati vso pozornost, zato bi ji bilo treba koj od prvega začetka skupnega glasila.

Dr. A. G.

LISTEK.

7 Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M. (Dalje.)

»Dejali ste, da je bil prazen rokav?« je rekel. »To se ve, da, sem odgovoril. Nato pa je vnovič mirno izvlekel rokav iz žepa in vzdignil roko proti meni, kakor da bi mi jo hotel zopet pokazati. Vzdigoval jo je počasi, silno počasi. Pogledal sem jo. Cela večnost se mi je zdela. »No,« sem dejal, izčistivši si grlo; »ničesar ni notri.«

Moral sem nekaj reči. Strah me je začel obhajati. Mogel sem videti naravnost skozi. Iztegnil jo je naravnost proti meni, počasi, polagoma — prav takole — dokler ni bil spodnji rokavov del kakih šest palcev od mojega obraza. Presneto čudno je videti, prihajati prazen rokav takole. In potem — —

»No?«

»Me je nekaj — bilo je čuti docela kakor palec in kazalec — vščipnilo v nos.« Bunting se je zasmejal.

»In vendar ni bilo prav nič tam!« je rekel Cuss, ki se mu je glas pri besedi »tam« izpremenil v krik. »Kaj lahko se vam je smejati, povem vam pa, da sem bil tako prepaden, da sem udaril po dol-

njem delu rokava, se zasukal in jo pobral iz sohe — ga pustil — —

Cuss je prenehal. Resničnost njegovega strahu ni bilo mogoče motiti. Izmučeno se je obrnil in vzel še en kozarec prav slabega sherryja. »Ko sem zadel ob rokav,« je rekel Cuss, »povem vam, sem čutil popolnoma, kakor da bi bil zadel ob roko.«

»In vendar ni bila roka! Niti seme kake roke ni bilo!«

Gospod Bunting je začel premišljevat. Nezaupno se je ozrl na Cussa. »Silno čudna zgodba to,« je dejal. Bil je videti silno moder in resen. »V resnici,« je dejal gospod Bunting s premišljenim poudarkom, »sila čudna zgodba to.«

V. Tatvina v župnišču.

Dejstva o tatvini v župnišču so nam znana poglavitno po župniku in njegovi ženi. Prigodila se je v jutranjih urah binokostnega ponedeljka, tisti dan, ki je bil v Ipingu določen za društveno veselico. Mrs. Buntingova se je, kakor vse kaže, naenkrat prebudila v tišini, ki nastaja pred zoro, z močnim utiskom, da so se vrata spalne sobe odprla in zaprla. Ona ni takoj zbudila moža, ampak je sedla v postelji in poslušala. Nato je razločno slišala tap, tap, bosih nog, prihajajočih iz sosednje toaletne sobe in oddaljujočih se po hodniku proti stopnicam. Kakor hitro je

bila o tem prepričana, je kolikor mogoče tiho zbudila Rev. Mr. Buntinga. On ni vžgal luči, marveč si je nataknil očala, njen domači plašč in svoje kopalne copate ter se podal do roba stopnic, da posluša. Prav razločno je slišal brskanje spodaj v svoji delavni sobi, zatem pa silno kihanje. Nato se je vrnil v spalnico, se oborožil s prvim orožjem, ki mu je prišlo v roke, z ogrebalom, ter je odšel dol po stopnicah kolikor mogoče brez šuma. Mrs. Buntingova pa je stopila do stopnic.

Bilo je okrog štirih in poslednja nočna tema je izginila. V veži je bilo medlo svetlo, ali hodnik proti delavni sobi je bil popolnoma temen.

Vse je bilo tiho, samo slabotno škripanje stopnic pod Buntingovimi stopinjami in rahlo gibanje v delavni sobi je bilo slišati. Nato je nekaj poknilo, predalo se je odprlo in slišati je bilo šumenje papirja. Temu je sledila kletvica, in užgala se je vžgalica, in rumenkasta svetloba se je razlila po delavni sobi. Mr. Bunting je bil zdaj v veži, in skozi razpoko v vratih je mogel videti mizo in odprti predal pa svečo, ki je gorela na mizi. Tatu pa ni mogel videti. Stal je tam v veži, neodločen, kaj bi storil, in Mrs. Buntingova se je vsa blede in razvneto splazila počasi dol po stopnicah za njim. Eno je dajalo Mr. Buntingu pogum. Prepričanje, da je ta tat prebivalec iz vasi.

Slišala sta žvenk denarja in vedela, da je tat našel zalogo za gospodinjstvo —

dva funta deset šilingov v polzlatih vsega skupaj. Ob teh glasovih se je Mr. Bunting ojunčal za takojšnje delo. Krepko je stisnil ogrebalno in planil v sobo, tik za njim Mrs. Buntingova.

»Udaj se!« je zavpil Mr. Bunting srdito, nato pa je začuden obstal. Soba je bila, kakor je bilo videti, popolnoma prazna.

Vendar je bilo njihovo prepričanje, da sta ravno v tistem trenutku slišala nekoga hoditi po sobi, malone gotovost. Kake pol minute sta gledala drug drugega; nato pa je Mrs. Buntingova stopila preko sobe in pogledala za zaslon. Mr. Bunting pa je, gnan po enakem nagibu, pokukal pod mizo. Zatem je Mrs. Buntingova odgnala vse okenske zastore, Mr. Bunting pa je pogledal v dimnik in ga preizkušal z ogrebalom. Potem je Mrs. Buntingova pregledala jersbas za papir, Mr. Bunting pa je odprl skrinjo za premog. Nato sta prenehala in se vprašujoče spogledala.

»Lahko bi prisegel — —« je dejal Mr. Bunting.

»Pa sveča!« je rekel Mr. Bunting.

»Kdo je prižgal svečo?«

»In predal!« je dejala Mrs. Buntingova.

»In denar je izginil!«

Naglo je stopila k vratom.

»Od vseh izrednih dogodkov — —«

Pri teh besedah se je začelo v hodniku silno kihanje. Planila sta iz sobe, v tistem hipu pa so se kuhinjska vrata za-

Slovenske gospe in gospodične — na delo za slovenske oslepele vojake!!

Slovenska javnost še ni imela prilike, da bi zaznala v mejah svoje ožje domovine neskončno gorje vseh slovenskih invalidov, zlasti pa onih, katerim je kruta vojna vzela vid. Do teh najbolj nesrečnih rojakov nas vežejo najvišje dolžnosti. Materijalne oskrbe oslepelih slovenskih vojakov se je lotil že podpisani odbor; sedaj gre za moralno in duševno preskrbo slepcev.

Ne pripustimo, da slepca, ko se zave, da je izgubil vid, zamori čut skrajne bede. Kakor hitro so prve rane zaceljene, mora biti pomoč že tu — v moralnem oziru. K tej pomoči spada v prvi vrsti kot najizdatnejše olajšilo, naučiti jih branja in pisanja, prirejenega nalašč za slepce.

Naša naloga je, osnovati vsem slovenskim invalidom-slepcom primerno knjižnico v materiščini.

Podpisani odbor se je obrnil do gospodične Mince Skaberne, c. kr. vadniške učiteljice v Ljubljani, da z dovoljenjem c. kr. dež. šolskega sveta, otvori v Ljubljani tritedenski tečaj za pouk v pisavi po Braillovi metodi za slepce in pripravi knjig v taki pisavi. Gospodična Skaberne, ki je svoj čas dovršila na Dunaju tečaj v poduku slepcev, je stopila s slovenskimi invalidi-slepci v Gradcu v osebni stik, jih obiskala v njih zavodu in je spoznala njih želje.

Zanimive posameznosti precej težavnega in resnega cilja, ki ga ima tečaj, bo gospodična Skaberne osvetlila v posebnem predavanju, da seznanijo slovensko ženstvo in vse plemenite rojake z našo skupno nalogo, razložila jim bo način in načrt, po katerem se bodo priredile in pisale slovenske knjige za slepce in se na ta način ustanovi slovenska knjižnica za slepce. — Prirejanje knjig je tudi v drugih deželah prevzelo usmiljeno, jezikovno izobraženo ženstvo.

To uvodno predavanje se bo vršilo v petek, dne 1. marca ob pol 7. uri zvečer v fizikalni dvorani tečajnega c. kr. učiteljskega na Resljevi cesti, južne stopnice, II. nadstropje. Pri predavanju bo iz priložnosti razkazoval skioptične slike iz slepstva gospod profesor Jos. Verbič. — Tečaj se bode otvoril v ponedeljek, dne 4. marca in se bode vršil v isti dvorani vsak delavnik od 6. do pol 8. ure zvečer ter bo trajal tri tedne.

Podpisani odbor se trdno nadeja, da si bo slovenska javnost štela v dolžnost, posetiti napovedano predavanje v obilnem številu in da se bo slovensko ženstvo v plemenitem razumevanju naše slovenske kulturne naloge drage volje odzvalo vabilu na tečaj.

Slovenski odbor za vojne invalide v Ljubljani.

Južna železnica.

Maribor, 25. svečana.

O priliki imenovanja treh alpskih poslancev v upravni svet južne železnice se je zopet na uprav drastičen način pokazalo, kako se nas Slovence povsodi in ob vsaki priliki zapostavlja. Južna železnica teče v alpskih deželah večinoma po slov. zemlji. Proga Dunaj—Trst gre od Spielfelda do Trsta po izključno slovenski zemlji, proga Maribor—Franzenstete enako od Maribora do Beljaka, proga Pragersko—Budimpešta do ogrske meje, ako ne večinoma slovanskega ozemlja, po katerem teče na Ogrskem. Po izključno slovenski

loputnila. »Prinesi svečo!« je rekel Mr. Bunting in šel naprej. Obadva sta slišala glas zapahov, ki jih je nekdo v hitrici zapahnil.

Ko je odprl kuhinjska vrata, je videl skozi kuhinjsko umivalnico, da so se zadnja vrata pravkar odpirala in medla svetloba rane zore je pokazala zadaj temne orice vrta. Bil je prepričan, da ni šlo ničesar skozi vrata. Odprla so se, bila za trenutek odprta, nato pa se zaloputnila. Tisti hip je sveča, ki jo je Mrs. Buntingova prinesla iz delavne sobe, vzplapolala... Trajalo je minuto dolgo ali še dalj, predno sta stopila v kuhinjo.

Bila je prazna. Zaklenila sta zadnja vrata, preiskala kuhinjo, jedilno shrambo in kuhinjsko umivalnico skoinsko, naposled sta pa odšla dol v klet. Žive duše ni sta našla v celi hiši, naj sta iskala, kakor jima bilo drago.

Dnevni svet je našel župnika in ženo, ko sta slabo opravljena pri nepotrebnih luči kapačje sveče še vedno začudena iskala po pritličju.

»Od vseh izrednih dogodkov,« je začel župnik že dvajsetič.

»Dragi moj,« je rekla Mrs. Buntingova. »Suzana prihaja. Samo počakaj, da odide v kuhinjo, nato pa se zmuzni zopet gor v sobo.«

(Dalej.)

zemlji teče proga Zidanimost—Zagreb vse do hrvatske meje in od tu dalje po hrvatski meji do Zagreba; enako proga St. Peter—Reka in Nabrežina—Kormin. Dve tretjini vseh prog južne železnice teče po slovenski, oziroma jugoslovanski zemlji, a vžile temu ni v upravnem svetu nobenega Jugoslavana. Dosedaj so imeli večino v upravnem svetu židje in Francozi, a sedaj so imenovali namesto treh Francozov tri nemške alpske poslance (Doberniga, Krafta in Pantza), češ da bodo pri upravi imeli besedo tudi zastopniki ljudstva. Sicer je zelo dvomljivo, če so ravno za poslance primerna mesta upravnih svetov, osebno upravnih svetov družb, ki tako globoko segajo v javni blagor, kakor železnice, paroplovne družbe itd. Upravni svetnik je v prvi vrsti poklican, da varuje interese družbe in njenih delničarjev, a ti interesi so seveda v nasprotju z interesi splošnosti. Naravno je, da se morajo pojaviti nasprotstva med družbo in interesi ljudstva in ravno pri južni železnici so taki interesni konflikti s prebivalstvom na dnevnem redu. Na katero stran se bo v tem slučaju obrnil upravni svetnik, ki je obenem poslanec, torej zastopnik ljudstva in njega interesov? Izdati mora družbo in delničarje, katerih interese mora zastopati kot upravni svetnik ali pa interese ljudstva, katerega interese mora zastopati kot poslanec. Iz tega samega pa sledi inkompatibiliteta med mestom upravnega svetnika podjetja, ki posega neposredno v ljudske koristi in poslanski mandat. Zato je tudi precejšnja uganika, kako bodo novolimenovani upravni svetniki svojo, na usta posl. Doberniga podano obljubo, da so »istočasno prevzeli dolžnost, da v vsakem oziru najbolje branijo interese južne železnice«, spravili v soglasje z dolžnostmi, ki so jih prevzeli kot poslanci. Nas torej ne bi bilo posebno navdušilo, ko bi bil v upravni svet imenovan kak jugoslovanski poslanec, toda gre za načelo enakopravnosti, ki je bilo zopet enkrat rešeno v našo škodo. Z ozirom na okolnost, da teče južna železnica po dveh tretjinah po slovenski zemlji, bi morala biti med tremi zastopniki prebivalstva vsaj dva Jugoslavana. Sicer pa vemo, kaj se nam odgovori. Imenovanje se je izvršilo v soglasju z vlado in ta naravno ni mogla predlagati nobenega naših poslancev z ozirom na njih opozicijsko stališče. Dobro. Toda mi niti ne zahtevamo, da bi se bilo imenovalo kakega poslanca; saj se najdejo med nami tudi drugi možje, ki bi o železnici razumeli vsaj toliko, kakor poslanci Dobernig, Kraft in Pantz. V oči pa itak vemo, kako je s tem imenovanjem. Seidlerjeva vlada je hotela gospode pač oškodovati za storjene usluge. Po domače bi se sicer temu reklo korupcija, toda kdo se v Avstriji še briga za pojme o morali in poštenju?

Za nas pa je to le nova pobuda, da bomo s tem večjo odločnostjo zahtevali pravico samoodločbe v jugoslovanski državi.

Državni zbor.

Na Dunaju, 26. febr. 1918.

Jutranji listi so poročali, da se je vršilo ponoči od 10. do 12. ure zjutraj ministrski svet. Položaj je namreč še vedno kritičen. S tem, da nemški socialni demokraci glasujejo za prvo točko provizorija (redni izdatki), kriza nikakor ni rešena. Kako spraviti pod streho vojni kredit 6 milijard (3. točko)? Če bi nemški socialni demokrati izostali od glasovanja, bi bil izid dvomljiv, odvisen od slučajev; t. j. ki bi se vanj podala vlada, bi bil zelo velik. A v parlamentarnih krogih se zagotavlja, da nemški socialni demokrati ne bodo nevtralni, ampak da bodo glasovali proti vojnemu kreditu. S tem je seveda večina vlade (Nemci, Ukrajinci in Rumuni) izključena. Danes zjutraj se je v parlamentu smatralo za gotovo stvar, da se parlament začasno odgodi in prihodnja seja skliče pismenim putem. Zato se je zbralo ob 12. v zbornici vse polno poslancev, ki so se vstopili okrog ministrskih sedežev, da čujejo naznanila predsedstva. Prebere se poročilo ministrskega predsednika, da cesar ni vzel na znanje demisijske poljskih ministrov dr. Cwiklinskega in dr. pl. Twardowskega. Naučni minister vloži zakonski načrt glede izobrazbe in usposobljenosti učiteljev za splošne ljudske in meščanske šole. Nato sporoči predsednik dr. Groß, da se je izrazila od več strani želja, naj se seja prekine v svrhu posvetovanja strank; on ustreza želji in prekine ob 11. uri 20 minut sejo do dveh popoldne.

Pri seji načelnikov, ki se je vršila med prekinjenjem seje od 12. do 2. ure, se je sklenilo, da se kriza odgodi na ta način, da se odstavi proračunski provizorij z dnevnega reda in se vrinejo v proračunsko debato poročila raznih odsekov. Ko se je otvorila ob dveh zopet seja, je predlagal predsednik dr. Groß v sporazumu s strankami, da se vrine v proračunsko debato poročilo: 1. justičnega odseka o prodaji fidejkomisov, 2. eno poročilo poljedelškega odseka in dve poročila odseka za

prispevke k preživnini. Po kratkem poročilu poročevalca justičnega odseka o prodaji fidejkomisov, prof. dr. Waldnerja, se vpišejo govorniki — k besedi se je prijavil od Jugoslovanskega kluba profesor Jarč — in nato se okrog 1/3. ure zaključila seja.

Različna cena avstrijske in ogrske živine.

Različna cena avstrijske in ogrske živine. Kot znano, imamo glede cen poljedelskih produktov v naši državi razmere, ki so pač edine na svetu. Zemljiški davek se je povsod zvišal enakomerno; iz tega bi človek sklepal, da bodo tudi cene pridelkom povsod enake. Avstrijski kmet umetnih gnojil ne dobi ceneje od ogrskega, ali kranjski ceneje od češkega. Poljedelski stroji so pri nas rajši dražji kot v nemških in čeških deželah, ker smo bolj oddaljeni od tovarn in trgovskih središč. Cene poljskim pridelkom pa niso enake po celi državi. Za živino so celo cene določene za vsako kronovino posebej približno po tem le ključu: Bogate dežele naj obogate še bolj, revne naj pa pridejo v še večjo razdaljo glede premoženja od bogatih. Saj so na primer pri nas cene živine skoro nižje v Avstriji.

Tu pripomnimo izrecno, da se ne obračamo proti cenam kot takim, češ da so pre nizke, ampak proti krivični neenakosti. Preskrba armade z živim se bo plačala z davki in oddajo premoženja. Sedaj gre denar v ogromni večini v žepe veleposesnikov v gotovih deželah. Tudi kmeje po nemških in sudeških deželah, da o Ogrski niti ne govorimo, si bodo nabrali lepe denarje in bodo po vojski lažje konkurirali z nami. Državne dolgove bo pa plačal naš kmet enako kot po imenovanih deželah.

Posebno krivična je ogramna razlika v cenah med Avstrijo in Ogrsko.

V proračunskem odseku je stavil poslanec dr. Vrstovšek tozadevno dva predloga. Prvi predlog zahteva, naj vlada diference v ceni, ki so nastale med vojsko pri preskrbi armade z mesom, v smislu odloka z dne 21. junija 1916 rezervira in jih porabi zlasti v poljedelske in živinorejske namene v onih deželah, ki so dajale ceno živino, ki je povzročilo diferenco cen. Drugi predlog zahteva, naj poljedelsko ministstvo v teku 4 tednov predloži parlamentu poročilo, kako namerava porabiti imenovano diferenco, dalje o obstoju in velikosti dotičnega fonda in kako ga hoče razdeliti med posamezne dežele.

Tržaško pismo.

Trst, 26. febr. 1918.

Kje je vlada, kje aprovizacijska komisija? Kar naenkrat so tržaški mesarji samovoljno dvignili cene mesu v tako višino, da bo mogel odslej jesti meso le še kak milijonar. Ob pomanjkanju vseh najpotrebnejših živil so se ljudje hranili vsaj še z mesom, dasi je bila cena tudi že do sedaj tako visoka, kakor menda nikjer v naši ljubi državi. Danes pa stane kilogram mesa 28 kron! Zakaj so tako naenkrat poskočile cene? Tudi če je živine manj, vendar zato še ni treba odirati ubogih ljudi! In če povemo, da mesarji kupujejo živino po 10, 12 kron, potem res ne razumemo, zakaj vlada dovoli ta rop na žepe najsiromašnejšega prebivalstva! Ali je tudi tu skrita kakšna sleparska kamora? Vlada ima dolžnost, da tu kaj ukrene! Ali še ni zadosti trpljenja in pomanjkanja! Ali hočete res gnati ljudstvo v obup! Zdi se, da imajo gotovi gospodje gluha ušesa za obupne klice ljudstva, ki ne more razumeti te »vzorne« aprovizacije. Če misli vlada, da sme mirno spati v očigled tem neznošnim dražnjanskim razmeram, ker ima socialiste na svoji vrvi, se zelo moti, ker bi znala tudi potrepljivost ljudstva imeti svoj konec in bi obupano in gladno ljudstvo tudi preko socialistov šlo na — svoje delo! Da so aprovizacijske razmere na Primorskem prišle do vrhunca, so dokaz resni nemiri, ki so bili pred kratkim v raznih krajih Istre, na primer v Buzetu, Roču itd., kjer je lačno ljudstvo vdrlo v lokale aprovizacije ter razbijalo in odneslo živila. Posredovati je moralo vojaštvo, ranjenih je bilo mnogo ljudi. Sedaj je mir, toda koliko časa?

Deželni svet za obnovo Goriške je imel svojo sejo, pri kateri se je ob sodelovanju zastopnikov vlade, Slovencev in Italijanov ter ob navzočnosti ministra za javna dela Homanna razpravljalo o načelih, po katerih naj se obnovi opustošena pokrajina. Posebnost pozornost je zbudil pri tej seji s svojim govorom g. namestnik, ki je govoril kakor kak ljudski govornik. Pravi, da hoče poskrbeti za obelodanje vsega materiala tega zborovanja v treh jezikih, da bo ljudstvo poučeno o tem, kaj se sklepa v njegovo dobro in da se bo vedelo kam obrniti v svojih zadevah. Zato naj tudi županske zveze pridno razpravljajo in njegova želja je, da se teh zborovanj udeležujejo tudi politični uradniki, da sporočajo na višja mesta o željah

ljudstva. Ali križ je ta, ker imamo malo uradnikov, 14 Slovencev, ki znajo vsi najmanj po tri jezike in so tudi sicer izborne sile, je pod orožjem. Apelira na ministra, naj priporoča, da pridejo ti uradniki nazaj v deželo. Druga težava so nepovoljne ali docela ustavljene prometne zveze in pa aprovizacija. Če osrednje oblasti ne morejo preskrbeti živeža, bo morala obnovitev čakati. Namestnik se sicer trudi, ali osrednje oblasti ne pomagajo. Posebno važno pa je, ker je namestnik poudaril — kar je sicer samo ob sebi umevno — da mora obnovo dežele izvršiti domače ljudstvo. Že se namreč ustanavljajo med Nemci društva s milijonskimi premoženji in z namenom, naseljevati Nemce po naših krajih in napraviti nemški most ob železnici do Adrije. To je že od pradavnih časov naša sveta zemlja in samo naša. In če smo jo morali zapustiti ter jo sedaj, ko se vračamo iz begunstva, najdemo razdejano in opustošeno ter s krvjo napojeno, jo tem bolj ljubimo, imamo do nje tem večjo pravico in ne damo tujcu niti pedi. Ali bo naša vlada imela toliko poguma, da se bo uprla tem roparskim namenom Nemcev in res skrbela v prvi vrsti, po obljubi g. namestnika, da ostane dosedanje gospodar še nadalje gospodar na svoji zemlji? »Die Mähr« hör ich, aber es fehlt mir der Glaube. Tako nekako se glasi nemški pregovor. Naše dosedanje skušnje z vlado nam pravijo, da je najbolje, če nikomur preveč ne zaupamo in si sami pomagamo. Zato je treba organizirane skrbi za ohranitev naše Goriške. Ali ni Slovenska Straža v to poklicana?

Za Krekovo slavnost vlada v Trstu veliko zanimanje. Slavnost se bo vršila v velikem gledališču »Fenice« dne 10. marca ob 11. uri zjutraj. Na sporedu so: dr. Rybačev slavnostni govor, razno petje in slikaj »Vstajenje«, ki jo je zložil za to priliko dr. Joža Lovrenčič. Pri slavnosti bo zastopan tudi Jugoslovanski klub. Tržaški Slovenci bodo ta dan pokazali, da se zavedajo, kaj je slovenskemu narodu Krek in jugoslovanska ideja.

Mariborsko pismo.

Maribor, 25. svečana.

Iz tako bombastično napovedane Orignove avdijence spodnještarskih nemških in nemškutarskih županov, pri kateri naj bi bili tožili te preklicane jugoslovanske »velezidajnike«, torej ne bo nič. Rečeno je bilo, da pojde deputacija na Dunaj med 13. in 15. t. m. Toda ker so bili gospodje 15. še vedno doma, se je takoj šepetalo, da z avdijenco nekaj ne »štima«. Reklo pa se je, da je avdijenca odložena. A zdi se, da je odložena za vedno. Dobili so menda migljaj z Dunaja, naj rajši ostanejo doma. Današnja »Straža« pa poroča, da, ako pojdejo na Dunaj nemškutarji in dobe avdijenco, pojdejo tudi slovenski župani, da cesarju odkrito razložijo svoje pritožbe proti svojim tlačiteljem. Tako je prav!

»Deutscher Montag« je zopet enkrat pokazal svojo kulturo. Huduje se namreč nad načelnikom zveze nemškonačionalnih strank dr. Waldnerjem, ker se kot omikan človek pozdravlja s Klofačem. »Deutscher Montag« je namreč mnenja, da se nemški voditelj ne sme rokovati z velezidajniki, kakršni so dr. Kramar, Klofač in drugi.

Krščansko-socialni tednik »Volks-Zeitung« piše v številki od 23. t. m. pod naslovom: »Kje so teleta?«: »Kakor znano treba teleta oddati slavni vnovčevalnici živine. Za to družbo mrgoli po vsej deželi prekupcev in mešetarjev, ki so jih spravili skupaj iz vseh stanov. Čevljariji, krojači, eventualno piskrovezji, najmanj pa taki, ki bi o stvari kaj razumeli. Ti hočejo vsi zaslužiti. Meso se vsled mnogih provizij le podraži, kakor da ne bi zadoščalo, da družba že sama pobaše nečuvno vsoto 25 kron od glave. Teleta so sedaj pri mesarjih redkost. Kako pa pride, da je mesar v Kamnici dobil ta teden naravnost od soferja neke grajščine eno tele? Ali bi mogel g. veterinar ni nadzornik to pojasniti, ali veljajo za Kamnico posebni predpisi?«

Ta vest »V. Z.« je popolnoma umestna in mi si pridržujemo, da o tej stvari spreговорimo prihodnjč.

Avtomobilni vnovčevalnice živine so minulo noč prišli iz zaprte garaže. Baje so se z njimi dobili odpeljali proti jugu. Sumi so, da so drzni tatovi vojaški begunci.

Nemški državni zbor

Je 26. t. m. nadaljeval prvo branje proračuna. Posl. Trimborn (Centrum) je opozarjal, kako narašča hrepenenje po miru po vseh deželah; nemški narod je državnemu kancelerju svaležen, ker je vse štiri točke Wilsonove deklaracije pretresal. Po kancelerjevem govoru je postalo jasno, da vlada v odločilnih stvareh popolna edinstvo, v drugih so pa pogajanja mogoča.

Posl. Scheidemann (soc. dem.) je rekel: Kar se je sedaj zgodilo z Rusijo, ni bil namen nemške socialne demokracije. Borili smo se proti carizmu v obrambo

naše domovine, borili smo se proti osvojevalnim namenom entente, nismo se pa borili za razkosanje Rusije, kakor tudi ne za podjarmljenje belgijske samostojnosti ali za Longwy in Briey. Pred vsem svetom izjavljamo, da politika, ki se je vodila proti Rusiji, ni bila naša politika. Dvomim, da bi se bilo za bodočnost nemškega naroda v tem kaj koristnega doseglo. Bojimo se nasprotnega. Za svojo dolžnost smatramo, da tu izjavimo, naj se te dežele ne spravijo z Nemčijo v kako razmerje, katerega morda same ne žele. Mirovni sklep na vzhodu ustvarja dovršena dejstva. Stojimo na stališču, da ta ureditev ne sme biti nepremagljiva ovira za dosego splošnega miru. Izjava državnega kanclerja v glavnem odseku o zapadu žal ni bila brezpogojno nedvoumna. V inozemstvu še vedno verjamejo na namere nemške vlade glede Belgije, Longwyja in Brieya. Pričakujemo od vlade jasne izjave. Državni kancler je včeraj odkrito povedal, da sprejme četverne temeljne točke predsednika Wilsona. To odkrito pozdravljamo. Kdor sprejme štiri Wilsonove točke, mora seveda vse osvojevalne in nasilne načrte odklanjati. Z Belgijo moremo živeti v miru in prijateljstvu le tedaj, če je njena samostojnost zagotovljena. Storit, gospod državni kancler, da ohranite stotisoče življenj in zdravje. Nemškim prištamem sile hočem le povedati, da bi bil poizkus, da bi tudi na zapadu sklenili tak mir kakor z Rusijo, preizkušnja, ki bi bila tudi za Nemčijo nevarna. Tak mir bi izpremenil svet v strašen vojaški tabor. Svet bi hodil s puško v rokah spat. Potem bi se boljševiške sanje uresničile, prišla bi svetovna revolucija. Nobena država na svetu ne more trajno živeti brez prijatelja. Nočemo ponižanja naših nasprotnikov, nočemo nasilnega miru, marveč hočemo mir, ki temelji na svobodi, prijateljstvu in medsebojnem zaupanju narodov.

Govornik se peča nato z notranjo politiko, posebno z zadnjim štrajkom; tu je vojaštvo politiko enostavno podrlo in šlo preko nje. Govornik ožigosa postopanje državnega tajnika za notranje stvari nasproti štrajkovnem odboru in mu predbaciva, da je s tem, ker ni hotel razpravljati z delavci, štrajk podaljšal. Ob volitvah bo dalo ljudstvo desnici odgovor, takrat bo njenega gospostva konec. Veselimo se, da je podkancler tako odločno nastopil za volilno pravico. Vlada bo imela v tem boju vse ljudstvo za seboj. Tu ni mogoče več nazaj, zato pozdravljamo program podkanclerja. Nemško ljudstvo bo izšlo iz te silne preizkušnje zrelejše in svobodnejše.

Interpelacija poslanca Fona glede vrnitve beguncev na Goriško.

V seji poslanske zbornice dne 26. februarja vložil poslanec Fon obširno interpelacijo na zunanjega, železniškega, domobranskega in finančnega ministra ter ministra za prehrano glede povrnitve beguncev na Goriško. Iz interpelacije objavljamo glavne točke v obvestilo vsem prizadetim.

Notranje ministrstvo je izdalo 19. januarja 1918 odredbo, da se imajo begunci kategorije A vrniti v domači kraj v teku dveh mesecev, sicer se jim ustavi begunska podpora. Kdor pozna nekoliko nepopisno bedo in trpljenje velikega števila beguncev, ve, da naših ljudi nikakor ne bo treba šele goniti domov, ker bodo sami šli ob prvi priliki, ko jim bodo razmere dopuščale. Zato pa so razmere take, da begunci doma ne bodo našli mnogokrat ne stanovanja ne hrane.

Stanovanjske razmere so se namreč od takrat, ko je izšla ta odredba, zelo poslabšale. Kako to? Saj je sovražnik odšel in poslopja niso več izpostavljena ognju! Mesto sovražnika so prišli n. pr. v Prvačino naši vojaki od trena ali pa zlasti vojaki iz Nemčije in opustošili naselbine tako hudo, da v Prvačini menda ni niti ene hiše, v kateri bi se dalo bivati.

Še večja ovira kot porušena stanovanja je pomanjkanje hrane. Minister za prehrano naj bo uverjen, da vlada na Goriškem dobesedno lakota in da ljudje umirajo gladi. Če ne bo pomoči, bo Goriška vnovič evakuirana, to pot ne po vojaštvu, ampak po lakoti.

Res so se nekateri begunci založili z živili, dobro vedo, da morajo sicer doma umreti lakote. A kaj, ko jim ne dovolijo, vzeti živila s seboj. Komisar pri aprovizaciji v Celju, Schelesnik, je zagrozil, da bo dal na vsaki postaji preiskati begunce, če jemljejo s seboj kaj živil.

Begunci nimajo tudi živine. Goriška je glede živine tudi temeljito evakuirana. S čim bo kmet obdeloval polje, s čim gnojil njive, če se mu ne preskrbi živina?

Velik križ je s transportom imetja beguncev. V protislovju z izdanimi naredbami se brani južna železnica, prepeljati brezplačno več kot 100 kg imetka na eno osebo ali več kot 500 kg za posamezno družino. In da bi bil vsaj transport varen! A na železnici se nekaj izgubi, nekaj pokrade, tako da begunec domov prišedši čaka zastoj na prihod svojega blaga.

Glede izdaje legitimacij obstojajo še vedno zastarele predpisi in nezadostno število tozadevnih organov ter povzročajo zamude in nepotrebne sitnosti.

Nekateri begunci bodo prišli domov

brez sredstev. Podpora se jim kmalu po povratku ustavi. S čim naj žive do žetve? Treba je, da jim podpora ostane v celoti do žetve.

Podpora se mora dati tudi onim, ki leta 1915. niso bežali in so sedaj dostikrat brez vseh sredstev. V aprilu leta 1915. je poslanec Fonu zagotovil takratni zunanji minister, da bo prebivalstvo opozoril, če bi bilo pričakovati laškega vpada. Minister tega ni storil. Čez noč so bili Italijani v deželi. Zato je treba dati podporo vsem potrebnim Goričanom brez razlike.

Poslanec opozarja imenovane ministre, naj store hitro svojo dolžnost, ker skorajšen povratek beguncev ni le v interesu dotičnikov, ampak velikega pomena tudi za prehrano cele države.

Poslanec zahteva tudi, da se skliče begunski odsek in da se tam razpravlja o vseh teh točkah.

Vojna poročila.

AVSTRIJSKO POROČILO.

Dunaj, 26. febr. Uradno:

Zahodno od Brente se je izjalovil v našem ognju italijanski sunek.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, 26. febr. Veliki glavni stan:

Vzhodno bojišče. Eichhornova vojna skupina: Štiri dni potem, ko so naše čete: kolesarji, konjenica in strelci na čelu, prekoračili Moon Sund; so vzele pod vodstvom generalnega poročnika barona pl. Leckendorfa trdnjavo Reval.

Na Livskem so v mnogih mestih razobesili zastave, ko smo vkorakali. Veliko domačinov, ki so jih Rusi zaprli, smo osvobodili. Južno od Pskova so naši polki zadeli na močan odpor. V besnem boju so premagali sovražnika. Mesto smo vzeli.

Linsingenova vojna skupina: Pri Kolonkovičih so se uprle sovražne sile našim oddelkom, ki so napredovali v Ukrajini ob Pripjetu. S krepkim napadom smo sovražnika vrgli in vzeli z naskokom mesto in kolodvor.

Čete Linsingenove vojne skupine so v nekaterih dneh peš, po železnici in z avtomobili z velikimi napori in v pomanjkanju prodrlje nad 300 km. Skupno z ukrajinskimi četami so osvobodile velike dele dežele od čet, ki so plenile. Ukrajinska vlada je v ozemlju, ki ga je sovražnik izčistil, zopet upostavila mir in red.

Na vzhodni bojni črti smo zopet ujeli 3 divizijske štabe, 180 častnikov in 3676 mož. Števila ujetnikov in plena, ki smo ga napravili v Revalu in v Pskovu, še nismo mogli pregledati.

Z drugih bojišč nič novega.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 26. febr. zvečer. Operacije na vzhodu se nadaljujejo tako, kakor smo nameravali.

Z drugih bojišč nič novega.

Poročilo vojnega tiskovnega stana.

Dunaj, 26. febr. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Drzni naši letalci se v zračnih bojih na južnozahodni bojni črti vedno uspešneje bore. Letalci preganjanci so v ranih urah 23. t. m. napadli jarke na potu, ki vodijo k Piave, med sovražniki so povzročili veliko zmešnjavo; tri sovražna letala so zažgali; gorela so, ko so padla. Naše obstreljevalne skupine so izvedle ponoči na 25. t. m. 40 poletov; obstreljevale so veliko letališče in kolodvorov; zadevale so dobro, dasi se je sovražnik krepko, a brez uspeha branil. Nad Monte Grappa smo v zračnem boju sestrelili sovražno letalo. Odkar so Italijani po svojem zadnjem umiku pozvali svoje zaveznike na pomoč, nastopajo na jugozahodni bojni črti tudi angleški in francoski letalci, ki uvajajo bojni način zahodnega bojišča tudi na jadransko bojišče. Nastopajo v velikih skupinah, spuščajo se nizko in napadajo z bombami in z ognjem strojnih pušk vojaške naprave, ki leže za bojno črto. Nastopajo presenetljivo in trčijo tudi večkrat na oddelke, ki na tako obrambo niso pripravljeni. Taki presenetljivi napadi so bili tudi na zahodnem pozorišču novost; presenetili so tudi nas, a naši letalci odgovarjajo z enakimi sredstvi. Napad, ki smo ga zgoraj omenili, med Dono in Zensonom, na sovražne jarke in pota, je pri sovražniku povzročil največjo zmešnjavo, naše čete so ga po radostno pozdravljale. Boj postaja zato vedno bolj mnogostranski. Na številne sovražne napade na naša mesta zdaj točno odgovarjamo. Zadnje čase smo z uspehom metali bombe na sovražne naprave in stavbe in na sovražne tabore.

Boji pri Jerihi.

London, 25. febr. Uradno: Sovražnik, katerega smo pregnali iz Jerihe, se je umaknil na severni breg Vadija Alje; na levem bregu je pustil straže in se umaknil proti vzhodu čez Jordan, kjer drži mostišče Alghoranje.

Spomnajte se „Slovenske Straže“!

Kaj zahteva Nemčija od Rusije?

Berlin, 26. febr. (K. u.) Državni podtajnik von dem Busche je naznanil državnemu zboru mirovne pogoje Rusiji. Ozemlja, ki leže zahodno od prej naznanjene črte, ki se preloži v pokrajino Dvinsk do vzhodne meje Kuronije, ne bodo več podrejena vrhovni oblasti Rusije. Nemčija in Avstrija odločita bodočo usodo teh ozemelj sporazumno s prebivalstvom. Nemška policijska oblast zasede Livonijo in Estonijo, dokler se ne zajamči varnost deželnih naprav. Rusija mora z Ukrajino precej skleniti mir; umakniti mora čete in rdeče garde iz Ukrajine in iz Finske, zagotoviti, da vrne vzhodne anatolske dežele Turčiji, pripozna odpravo turških kapitulacij in izvede precej demobilizacijo. Druga določila tičejo ruske vojne ladje in vojne ladje sporazuma, trgovinsko plovbo na Črnem in Vzhodnem morju, ponovi se zopet nemško-ruska trgovinska pogodba, zagotovi se prvenstvo do konca l. 1925., odpove se vsaki agitaciji proti zveznim vladam tudi v zasedenih ozemljih. Navedeni pogoji se morajo sprejeti v 48 urah. Ruski pooblaščenici morajo precej oditi v Brest Litovsk; tekom treh dni se mora podpisati mir, ki se mora čez dva tedna potrditi. Ruska delegacija je odpotovala v Brest Litovsk, a je bila zadržana severno od Pskova, ker so bili mostovi razstreljeni.

Nova pogajanja v Brestu Litovskem bo vodil poslanik dr. Rosenberg; Kühlmann bo tudi kmalu prišel.

Krilenko prosi.

Berlin, 26. »Lokalanzeiger« iz Kodanija: Krilenko je brzojavil generalnemu štabu nemške armade, naj ponovi premirje, ker je Rusija pogoje miru sprejela.

Razna poročila.

Kaj je povedal Sonnino.

Curlih, 25. febr. (K. u.) Zunanji minister Sonnino se je skliceval v zadnji seji italijanske zbornice na znano izjavo vrhovnega vojnega sveta v Versaillesu, da se mora sporazum v prvi vrsti odločno vojskovati. Czernin je odklonil vsako pojasnilo; Czernin in nemški kancler nečeta nič zemlje odstopiti. Svoboda na demokracijo more zavarovati le zmaga orožja. Svete so zahteve Italije v Avstriji. Sonnino je končno glede na jugoslovansko vprašanje rekel, da se mora sporazum doseči tako, da se nasprotstva izlepa poravnajo. Ministrski predsednik Orlando je povedal, da so preskrbeli zavezništvo Italijo z žitom do marca. Nemogoče je, da bi vodil, dokler se vojskujejo, parlament preiskavo o dogodkih pri Kobariidu. Glede na sovražnika, ki stoji na italijanski zemlji, ne preostaja drugega: braniti se moramo.

Politične novice.

+ Reforma ustave. Dunaj, 26. svečana. Načrt reforme ustave, kot si jo misli dr. Seidlerjeva vlada, je za severne dežele skoraj že dovršen. Vlada ne more stopiti še s tem ustavnim reformnim načrtom pred javnost, ker niso pogajanja glede južnih dežel še zaključena in povzročajo velike težkoče. Predvsem se vrše pogajanja glede slovenskega dela Koroške. Tozadevni načrt izdeluje minister dr. Žolger, ki je bil zadnje dni tozadevno zopet v avdijenci pri cesarju.

+ Parlamentarna kriza. Dunaj, 26. svečana. (K. u.) Ministrski predsednik je danes nadaljeval pogajanja s strankami. Vlada hoče dobiti večino za celo proračunsko predlogo. Voditelji nemških nacionalcev in nemških krščanskih socialcev so zborovali ves dan, nato so se oglasili skupno pri ministrskem predsedniku dr. pl. Seidlerju. V imenu Čehov sta se posvetovala z dr. Seidlerjem Tusar in Stanek, v imenu Jugoslovancev dr. Korošec. Popoldne so se sestale na povabilo podpredsednika zbornice dr. Germana slovenske stranke z Italijani k skupnemu zasedanju. Ukrajinci se posvetovanja niso udeležili, ker nočejo sedeti s Poljaki pri eni mizi. Nemški radikali so sklenili, da odklonijo vsako pogajanje s Čehi in Jugoslovanci glede proračuna.

+ Poljaki in Ukrajinci. Nemci vabijo Poljake v vladno večino. Stavlja se predlog, naj Poljaki in Ukrajinci sami uredijo sporna obmejna vprašanja. Tozadevno garancijo pa naj prevzame avstrijski parlament.

+ Brambeni odsek. Dunaj, 26. febr. (K. u.) V brambnem odseku je izjavil minister za deželno brambo baron Czapp z oziroma na tozadevna izvajanja dr. Viškovskega, da ne dela armada glede narodnosti nobenih izjem. Zelji dr. Viškovskega glede natančnega seznama onih, ki so prišli v ujetništvo, iz vojaških razlogov ne more ugoditi. Poslanec Kalina (Češki svaz) povdarja, da je svoječasno bivši minister baron Georgi zastavil svojo besedo, da ne bodo poklicani letniki 43 do 50 v črnovojniško službo. To svojo besedo je minister prelomil. Minister za dež. brambo baron pl. Czapp zavrača očitanje pred-

govornika. Izjava ministra Georgija se je napačno umela. Sicer pa ni nihče mogel vedeti, da bo vojna tako dolgo trajala. Zato so nastopile tudi nove potrebe.

+ Desnica gosposke zbornice v opoziciji. Češki in poljski člani, združeni v klubu desnice gosposke zbornice, imajo sedaj skupna posvetovanja glede nadaljnjih taktik. Nemški člani izstopajo iz desnice. Ustavna stranka bo stavila v gosposki zbornici predlog, naj se izreče Czerninu zaupnica. Istotako naj se izjavi zbornica za zvezo z Nemčijo. Čehi in Poljaki bodo glasovali proti temu predlogu.

+ Jugoslovanski klub je vložil v seji dne 26. februarja 1918 sledeče interpelacije: 1. zaradi krivičnega preganjanja pisatelja in župnika Fr. Ks. Meška; 2. zaradi nečutenih grozodejstev v Srbiji; 3. zaradi zločinov nekega nadzdravnika v Srbiji; 4. zaradi preganjanj v Indiji (v Sremu); 5. zaradi grozodejstev v Šumanovcih v Sremu; 6. zaradi prepovedi »Glasa Slovenaca, Hrvata in Srba« v zasedenem ozemlju Srbije; 7. zaradi strahovlade prekih sodov v Dalmaciji; 8. zaradi preganjanja odvetniškega kandidata Josipa Koščine v Trogiru; 9. zaradi preganjanja učiteljice Milke Volarič iz Zameta v Istri; 10. zaradi strahotnih razmer v ujetniškem taborišču Brovnu na Češkem; 11. zaradi preganjanja Nikole Adžije Damasova iz Drniša v Dalmaciji.

Poleg enajstih interpelacij zaradi političnih preganjanj je vložil v seji dne 26. februarja poslanec Gostinčar tudi interpelacijo na ministra za javna dela zaradi razmer pri rudniških pisarnih v Idriji in interpelacijo na notranjega in domobranskega ministra zaradi odškodnine za škodo, ki so jo napravili vojaki ob cesti Logatec-Godovič oziroma Logatec-Idrija.

+ Velik manifestacijski shod vseh slovenskih strank za jugoslovansko idejo se vrši v nedeljo, dne 17. marca v Zalcu. Govorita dr. Korošec in dr. Ravnihar.

+ Poslanci upravni svetovači južne železnice. »Grazer Volksblatt« se peča z imenovanjem poslancev Doherniga, Krafta in barona Pantza v upravni svet južne železnice. Začuden vprašuje, kako bodo mogli služiti navedeni poslanci dvema gospodoma: gospodarskim koristim dežele, skozi katero vodi južna železnica, in istočasno goreče zastopati koristi južne železnice. List opozarja na predlog dr. Vrstovška v proračunskem odseku, naj poslanci ne pripadajo podjetjem zasebnega kapitala. Nek dunajski jutranjik je grajal: Kdo naj verjame, da bodo zastopali trije nemški poslanci dežele, skozi katere vozi južna železnica; trditve je res nedolžna. Če to načelo obvelja, bodo polagoma parlamentarizirali razna zasebna podjetja in parlament postane odvisen od kapitala. Navedeni poslanci niso strokovnjaki, kot nadzorovalni organi države tudi niso. Najbrž bodo poslanci na vlado vplivali, da dobi južna železnica pri vladi ugodnosti, ki bi jih sicer ne dobivala.

+ Zanimivosti o južni železnici. Dunajski »Abend« se peča z vstopom treh nemških poslancev v upravni svet južne železnice. Opozarja, da je Dohernig nastopal proti podražavljenju južne železnice, ki naj ostane po njegovih nazorih v rokah velikih kapitalistov. List opozarja njegove volilce, naj pomislijo, če more v bodoče Dohernig že zastopati koristi srednjih stanov, ker dobiva letno tantiemo kot zastopnik koristi barona Rothsilda. Kar tiče Pantza, je pisal »Abend«, je v sorodu z mogoče najvplivnejšim upravnim svetovalcem južne železnice, predsednikom »Anglobank«, profesorjem Landesbergerjem, ki se že hvali, da je Pantza, ki je mimogrede povedano, prav dober oseben znanec kranjskega deželnega glavarja, pridobil, da je vstopil v upravni svet južne železnice. Landesberger se svoje hudo-bije že veselil. V prvih treh letih vojske, ko ni parlament posloval, sta ščitila njega in njegove koristi grof Stürgkh in cenzura, zdaj ga pa poslanec ščiti.

+ Za podražavljenje južne železnice. Poslanec Denk in tovariši so stavili predlog, naj se južna železnica podražavi.

+ Podražavljenje južne železnice. Oti-ciozna »Wiener Allgem. Ztg.« piše o predlogu poslanca Denka, ki zahteva, naj se južna železnica podražavi: Poučeni krogi izjavljajo, da se sedanji železniški minister toplo zavzema, da bi zasebne železnice podražavljali dalje.

+ Angleška ne priznava mirovne pogodbe z Ukrajino. »Kurjer Lwowski« pri-naša po Reuterju sledečo brzojavko: Grof Vladislav Sobenski je prejel od angleškega urada za zunanje zadeve pismo, v katerem naznanja Bolfour grofu Sobenskem kot zastopniku poljskega narodnega odbora, da je angleška vlada naročila svojemu diplomatskemu zastopniku v Kijevu, naj izjavi, da Anglija pod nobenimi pogoji ne priznava mirovne pogodbe, sklenjene med Ukrajino in centralnimi državami v Brestu Litovskem. London ne priznava nobenega miru, ki bi bil sklenjen brez Poljakov v zadevah, ki se dotikajo poljskega vprašanja.

+ Avstrijski patrijoti. »A. Berzei-tung« dostavlja k govoru ukrajinskega po-

slanca dr. Levickega, ki je denunciral poljske poslance, sledeče: »Komaj postane kdo v Avstriji patrijot, že se prelevi v denuncijanta.«

+ Udanostna brzojavka tirolskih Italijanov. Zastopniki občin in javnih korporacij v vojnem ozemlju italijanskega dela južne Tirolske so 21. februarja poslali cesarjevi kabinetni pisarni udanostno brzojavko v italijanskem jeziku, na katero je kabinetna pisarna odgovorila tudi z italijansko brzojavko.

+ Sedanja večina v nemškem državnem zboru ostane. Pretežna večina nemškega državnega zbora je pritrjevala kanclerjevemu govoru, le konservativci ne. Časopisje levece pravi: Kanclerjev govor je dokazal, da grof Hertling lahko računa z močno večino. Dalje pišejo, da je prav: zaprav Hertling s svojim govorom zopet ponujal sporazumu mir.

+ Srbska skupščina je sklicana, ka-lor poročajo italijanski listi, 20. marca na Krf.

+ Bodočnost Litve. »Tagblatt« poro-ča: Pogajajo se, da bi zasedel litvinski prestol princ Friderik Kristijan, drugi sin saskkega kralja Friderika Avgusta. Princ je 24 let star; ves čas vojske je bil na bojišču.

+ Anglija proučuje vojne smotre. Iz Rotterdam se javlja: Angleška vlada je v petek izjavila, da je pripravljena ugoditi Ameriki, ki želi, naj se v Versaillesu sklenjeni vojni smotri iznova prouče.

+ Senater Humbert izročen sodišču. Francoska zbornica je izročila senatorja Humberta sodišču, ker je bil v zvezi z radi velezdaje ustreljenim Bolo pašo. Humbertu, ki je izdajal »Journal«, je izročil Bolo paša 5 milijonov.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 26. febr. Začetek današnje seje ob četrt na 12. Predseduje dr. Medaković, ki se s toplimi besedami spominja umrlega poslanca dr. B. Mažuranića in pravi, da on ni težil samo za svobodo Hrvatske ampak za združitvijo vsega jugoslovanskega naroda. Med predlogi se nahaja zakonski načrt o podaljšanju finančne nagodbe z Ogrsko do 30. aprila 1918 (za dva meseca) in zakonski načrt o indemi-teti za dva meseca (do 30. aprila 1918). Društvo javnih uradnikov je poslalo sa-boru obširen memorandum za zboljšanje materialnega stanja uradnikov. Posl. Jalžabetič interpeira o gospodarski upo-rabi kmečkih vojaških zvezancev, nespo-sobnih za vojno službo. Konec seje tričetrt na eno. Prihodnja seja v sredo.

Deklaracija, Jugoslovanski klub in S. L. S.

Podpisani občinski odborniki občine Ho-diške na Koroškem z županom na čelu izjav-ljamo, da smo z dušo in srcem za majniško deklaracijo Jugoslovanskega kluba. Edina re-šitev za naš teptani narod je svobodna ju-go-slovanska država pod žezlom milega vladarja Karla I. (Sledi 8 podpisov, torej dvetretjinska večina.)

Podružnica »Slovenske Straže« v Veliki Ligojni pri Vrhniki se je izjavila na svojem občnem zboru dne 24. februarja za jugoslovansko deklaracijo.

Zene in dekleta iz Koke pri Kranju se z navdušenjem pridružujemo izjavi slovenskega ženstva za ujedinjeno Jugoslavijo in izrekamo vsem v Jugoslovanskem klubu združenim po-slancem popolno zaupanje in zahvalo. (Sledi 170 podpisov.)

Zene in dekleta iz občine Moste in Žej pri Kamniku se z velikim navdušenjem pri-družujemo jugoslovanski deklaraciji s klicem: Živela svobodna Jugoslavija! (Sledi 137 pod-pisov.)

Na rednem občnem zboru dne 13. febru-aria 1918 se je podružnica družbe sv. Cirila in Meloda za Trojane z geslom: V sloji je moč, enotno izjavila za jugoslovansko deklaracijo. (Sledi 92 podpisov.)

Vsa šolska društva v Istri, združena v sokolski župi »Vitezi«, so se izjavila za ju-goslovansko deklaracijo.

Cepovan. Zavedajoč se dejstva, da mora sloneti pravo domoljublje na božji postavi in da nihče ne more biti zvest svoji lastni deželi, ako ni zvest predvsem svoji vesti in svojemu Bogu, kakor se je izrazil papež Benedikt XV., kličemo skupaj s celim jugoslovanskim naro-dom, prisiljeni vsled vnebovpijočih krivic, iz-vršenih na Jugoslovanih in tej vojski: Dajte nam lastno državo pod vladno katoliške habs-burske rodovine, ker le v tej je naša in Av-strije rešitev. Obenem se klanjamo v globoki hvalečnosti sv. očetu papežu, varihu resnice in pravice na svetu in najmočnejšemu za-govorniku svetovnega pravičnega miru in lj-u-bezni med narodi. Odločno izrekamo ogorče-nje proti vsem razdiralcem te naše težnje ter kličemo vsem Slovincem: Neustrašeno naprej do zmage! (Sledi 301 podpis moških, ženskih, fantovskih in deklinskih.)

Podpisani možje in žene, mladeniči in dekleta tolminske občine se z veseljem pri-družujemo izjavi naših državnih poslancev v Jugoslovanskem klubu na Dunaju z dne 30. maja 1917, s katero zahtevajo, da se združijo vsi Slovenci, Hrvati in Srbi, ki bivajo v av-stro-ogrski monarhiji, v samostojno državo pod vladjo ljubljenskega našega cesarja Karla I. Zvesti in ukoreninjeni v vdanosti do presvet-lega cesarja in habsburške dinastije hočemo vzgajati svoje otroke tudi v ljubezni do mi-lega naroda ter se potegovati za njegove pra-vice in pravice na svetu in najmočnejšemu za-govorniku svetovnega pravičnega miru in lj-u-bezni med narodi. Odločno izrekamo ogorče-nje proti vsem razdiralcem te naše težnje ter kličemo vsem Slovincem: Neustrašeno naprej do zmage! (Sledi 301 podpis moških, ženskih, fantovskih in deklinskih.)

Ljubljanska aprovizacija.

a Ponarejene sladkorne karte. V zad-njem času bilo je oddanih pri tukajšnjih trgoveh precej sladkornih kart, na kate-rih so bili ponarejeni mestni pečati in šte-vilke. Vsled tega je naročil mestni magi-strat za štampiliranje kart nove magi-stratne štampilje, ki bodo okrogle oblike (ne jajčaste kakor dosedaj). Policija, ozi-roma državno pravdnštvo ima nekaj teh ponarejevalcev v rokah, ker pa utegne biti večja družba, ki se bavi s ponarejanjem kart, se trgovci opozarjajo, da strogo pa-zijo na štampilje in številke v krogu ter naj vsakega, ki bi prinesel karte, na kate-rih je pečat ali številka sumljiva, takoj pripeljejo na magistrat v posvetovalnico, kjer se bode ugotovilo, če so pečati na kar-tah pristni ali ne. Če bi se dotični, ki je prinesel sumljive karte, branil priti na magistrat, naj se takoj izroči policijskemu stražniku. Trgovcem se ponarejene karte ne bodo vračunale za sladkor, ker je dolž-nost vsakega trgovca, da strogo pazi na pristnost kart. Ker so bile v zadnjem času nekaterim trgovcem tudi ukradene karte, katere so prejeli od strank, tako da so se ukradene karte v drugič uveljavljale pri trgovcih, se naroča, da vsak trgovec na sprejeti sladkorni karti pritisne svojo štampiljo ali pa isto prečrta z rdečim ali modrim svinčnikom, ker bode sicer vsak trgovec, ki bi prišel vsled tatvine kart ob sladkor, sam odgovoren za primanjkljaj sladkorja. Tudi se na magistratu od trgo-vec ne bodo sprejemale sladkorne karte, ako ne bodo štampilirane, ozir. prečrtane.

a Meso na rumene izkaznice C štev. 1 do 1400. Stranke z rumenimi izkaznica-mi, zaznamovanimi s črko C štev. 1 do 1400, prejmejo meso v četrtek, dne 28. t. m. popoldne v cerkve sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od pol 2. do 2. št. 1 do 200, od 2. do pol 3. št. 201 do 400, od pol 3. do 3. št. 401 do 600, od 3. do pol 4. št. 601 do 800, od pol 4. do 4. št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. št. 1001 do 1200, od pol 5. do 5. št. 1201 do 1400. 1 oseba dobi četrť kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe tričetrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 kg in črt, več oseb 1 kg in pol. Kg stane 1 kroni.

Ljubljanske novice.

Ij Opozarjamo na zanimivo predavanj-g. urednika Mihe Moškerc, ki se vrš-jutri v četrtek dne 28. t. m. ob 7. uri zveče v Šentpeterskem prosvetnem društvu. Ij predavanju prost razgovor o naših organi-zacijah v šentpeterski župniji, njih poživ-ljenje ter razširjenje. Proslimo polnoštevil-ne udeležbe članov, članic ter prijateljev društva, vsak nasvet dobrodošel! Potreba izobraževalnega dela je že med vojno nu-jna, koliko večjega pomena bo pa še po vojni!

Ij Ogenj. Včeraj okoli poldneva se je raznesla po mestu govorica (ker je bilo na Gradu »plat zvonac«, da gori Koslerje-va graščina v Spod. Šiški, druga vest je pa krožila, da gori Rosnerjevo skladišče ob Celovski cesti. Obe vesti sta bile pa na-pačne. Gorelo je le Zormanovo skladišče in hlev. Požarna bramba je ogenj omejila, da se ni razširil na sosednja poslopja. Ka-ko je ogenj nastal, dosedaj še ni dognano — Danes zjutraj so se bile pa vnele saje i-dimniku hiše št. 6 v Vegovi ulici. Tudi semkaj je došel oddelek gasilnega društva ter ogenj pogasil. Za ta ogenj so pa ljudje raztrosili vest, da gori c. kr. višja realka, to pa menda zato, ker je ta hiša realki sosednja.

Primorske novice.

p Transportna dovolila vračujočih se be-guncev. Vsled večkratnih pritožb, da se bla-go in prilaga vračajočih se beguncem malenkost-no preiskuje, je c. kr. urad za ljudsko prehra-no odredil sledeče: 1. Revizijo blaga, ki se pre-važa pri najemu cellega vagona v skupnem transportu, se izvrši samo na odhodni postaji. Beguncem je na odhodni postaji uradno po-trditi, da se je revizija izvršila. 2. Vsakdo lahko brez nadaljnjega vzame s seboj živil-kolikor ga potrebuje za dnevno prehrano na potovanju in za prve dni v svojem domačem kraju. 3. Begunci, ki imajo seboj večjo množino živil, se morajo izkazati na odhodni po-staji s transportnim dovolilom, ki ga izstavi za vse vrste živil pristojno okrajno glavarstvo oziroma ljubljanski magistrat. Vračajočim s beguncem torej ni treba več iskati transport-nega dovolila pri raznih centralnih zavodih, kakor pri žitnem zavodu, centrali za sadje in sočivje itd.

p Z goriških gor. Veliko se piše o poru-šeni Goriški. Pri tem se misli večinoma le na goriško okolico, Kras in Furlanijo, kjer so se bili veliki boji, popolnoma se pa pozabila naših gor, dasi so tu vse občine razrušene. Des-kle, Plave, Gorenje polje, Kanal, Ročinj, Avče, Levpa, Sv. Lucija, Volče, Tolmin, Dolje, Ga-brije, Volarje, Zatočnin, Poljubini, Ljubini, Lom, Kal, Lokovec, Cepovan, Banjšice, Bala, Grgar, Ravnica so same razvaline, vse je opu-šteno, ljudstvo v največji bedi ter zmruže-od mraza in umira za lakoto. Pri vsaj tej ne-sreči se zdi, da so merodajni krogi na nas po-zabili. Tolažit nas ne pride nihče, pomagat nihče, jesti ne da nihče. Deželni glavar roza-je Furlanijo, kamor so že prišli presvetli mi-nisar, cesarica, cesarjeva mati, nekateri voja-ski, namestnik, v naše gore pa je došel le kak oficijal; a kmalu bo zahajal davčni elek-tor. Za naše dobro, nesrečno ljudstvo, ki toliko trpi in prenaša, ni v gotovih krogih to-lazila in pomilovanja. Tudi državnih poslan-

cev in okrajnih glavarjev ni v naše gore. Edini župani in nekateri duhovniki tolažijo ljudstvo in mu pomagajo kakor znajo in morejo. Bog se nas usmili, ker se nas nihče na zemlji noče usmiliti in nam poslati žarek tolažbe in veselja!

Prošnja do prijateljev begunske dece. Med našimi nesrečnimi begunci v zahodnih obmejnih krajih naše domovine ustanovljajo naši požrtvovalni učitelji šole. Pravo sveto misijonsko je njih delo. Naši malčki nesrečne begunske raje do 12. leta so skoraj sami analfabeti. Velik križ je učenje brez najpotrebnejših učil. Učni uspehi so skoraj nemožni brez teh. K nam se obračajo goriška šolska vodstva in prosijo pomoči. Mi pa se obračamo do zlatih naših jugoslovanskih src in prosimo slovensko učiteljstvo, srednješolsko in ljudskošolsko mladino pomoči. Količko Abecednikov, Začetnic, Mojih prvih čitank, II., III. in IV. beril, Računice I., II. in III. stopnja in sploh nebroj učnih knjig ter šolskih tablic leži po vseh kotih, solah in knjigarnah brez uporabe! Prosimo blaga srca, zbirajte ta prepotrebna učila, oddajte jih v našem uradu na Dunajski cesti v Ljubljani ali pa v upravnističnih naših časopisov in mi jih odposlamo v našo solzno Goriško! Vsaka šolska knjiga, tudi stara in že rabljena, napravi našemu mlademu begunčku veliko veselje in iztrebijo se ž njim nesrečni analfabeti. Prijatelji šolske mladine, pomagajte! Sprejemamo tudi denarne darove in ta namen. — Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

S Tolminksega. Znani članek o razmerah na Tolminkem v štev. 27. »Slovenca« z dne 1. februarja je zbudil v celem okraju največjo pozornost. Vsi odobravajo ta članek, ker govori o razmerah, kakršne so v resnici in o katerih bi se bilo moralo govoriti že začetkom vojne. Naš okrajni glavar baron Hohenbüchel je res dobra duša, pravičen, delavcu usmiljen mož ter uživa pri vseh slojih prebivalstva zaupanje, proti podrejenim mu uradnikom pa je predober in premehek, zato so se vgnezdile pri njih razmere, za katere je odgovoren pa le edino gospod glavar. Zato ga prosimo, da nastopa odločno in neustraheno proti škodljivcem svojega ugleda in splošnega blagorja. Naravno pa je tudi, da je članek zadel v srčenovo gnezdo onih, ki se čutijo v srce zadeti, zato pa stikajo za dopisnikom, da bi se nad njim maščevali. In res ga baje že imajo v pesteh! Nekdo ga je našel v g. dekanu v Tolmini, drugi v baški dolini, tretji v Cerknem itd. Čudno obnašanje! Gospodje, ne stikajte za dopisnikom, ampak iščite povzročitelje žalostnih razmer, kateri ste le vi sami ter recite mea culpa! Dobro bi vam koristila močna, železna roka, da bi se zavedali svojih dolžnosti! Zato vam kličemo: Vaše mesto ni v Kranju, ne v Logatcu, ne v Idriji, ampak v središču okraja! Ljudstvo je dovolj nesrečno ter zahteva pomoči pri dobrih, vestnih uradnikih!

Dnevne novice.

— Presvetli knezoškoč dr. A. B. Jeglič se je včeraj odpeljal na Dunaj, odkoder se vrne prihodnji teden.

— Cenjenim naročnikom ob gorenjski in dolenski železniški progi. Pričenši z današnjim dnevom sta zopet ustavljena vlaka, ki sta vozila jutraj iz Ljubljane na Gorenjsko oziroma na Dolenjsko. Navezani smo torej samo na večerna vlaka, za katera pa moramo glasom odredbe glavnega poštnege urada v Ljubljani oddati vse časopisne svežnje najkasneje do četrte ure popoldne, dasiravno odhajata vlaka iz Ljubljane šele okoli sedme ure zvečer. Do tega časa nam bo že v normalnih razmerah nemogoče dotiskati toliko izvodov časopisa, kolikor ga je potrebno za vse pošte v teh krajih; kaj pa šele, če nam nagaja pri stroju vsled slabega papirja ali če lista ne dobimo pravočasno iz cenzure. Pritožili se bomo seveda takoj na merodajno mesto, obenem naj pa store s svoje strani tudi cenj. naročniki potrebne korake pri ravnanju v Trstu. Dokler se pa stvar ne uredi, prosimo blag. potrpljenja.

— Dosedanji uspehi deklaracije. Pod tem naslovom smo v štev. 34. »Slovenca« poročali, da se med drugimi občinami tudi občina Vojsko še ni pridružila deklaraciji. Resnici na ljubo pa moramo popraviti, da se je občinski odbor Vojsko v seji 13. januarja t. l. soglasno pridružil majniški deklaraciji.

— Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji c. kr. mestnega šolsk. sveta, ki se je vršila v torek, dne 12. februarja 1918, smo prejeli nastopno poročilo: Več prošenj za dovolitev daljših dopustov mestnemu učiteljstvu se priporočilno predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu v ugodno rešitev. — Prošnji nadučiteljice in ravnateljice Marije Maroutove za stalno vpokojitev naj se na pristojnem mestu ugodi. — Na znanje se vzamejo poročila o nadzorovanju mestne slovenske dekliške šole, I., II. in IV. mestne deške šole, pomožnega oddelka na tej šoli in vnanjih zasebnih dekliških šol uršulinskih — vsa za šolsko leto 1916/17 in vsa z dostavkom, da jih je predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Sprejeto se nasveti glede bodoče uredbe pouka prostih dni z ozirom na vtesnitev pouka vsled izrednih vojnih razmer in pa nasveti radi nabave samoučil šolski mladini. — Učiteljema Ignaciju Laberniku in Maksu Bajcu iz salezijanske šole se pripoznata prvemu tretja in drugemu druga petletnica. — K resoluciji predsedništva »Ljubljanskega učiteljskega društva« radi razbremenitve onega učiteljstva, ki poučuje vsled izrednih vojnih razmer na dveh solah, se zavzame stališče. — Sklene se c. kr. deželni šolski svet in deželni odbor nujno naprositi, naj se močno prizadetu ljudskošolskemu učiteljstvu ukinjene vojnodraginske doklade tudi za prvo polovico tekočega koledarskega leta v izplačilo nakažejo, in sicer vsaj v istem izmerju kot v letu 1917. — Potem ko se reši nekaj internih stvari in pojasni nekaj administrativnih in gospodarskih vprašanj, zaključijo predsednik sejo.

— **Predujmi učiteljskemu osebju na račun enkratnega nabavnega prispevka za leto 1917.** Deželni odbor je z ozirom na to, da še niso končno določeni nabavni prispevki, ki jih ima prejeti ljudskošolsko in meščansko učiteljstvo za l. 1917 iz državnih sredstev, sklenil, da se izplačajo upravičenim prejemnikom na račun teh nabavnih prispevkov daljni predujmi in sicer po sledečem ključu: 1. aktivnim učiteljskim osebam, ki imajo rodbino, se izplača predujem 200 kron; 2. vsemu ostalemu osebju, ki spada glede enkratnih nabavnih prispevkov v kategorijo I. tozadevnega sklepa (stalno ali začasno nameščene učne osebe, umirovljene učne osebe, vdove po učiteljih itd.) se izplača predujem po 114 kron; 3. osebju, ki spada v II. kategorijo tozadevnega sklepa (namestno učiteljsko osebje, pom. učitelji, proti nagradi nameščeni učitelji, sirote s konkretno pokojnino, v kolikor ga ne zadene točka 1., se izplačajo predujmi po 76 kron. Te predujme prejmejo upravičeni prejemniki v kratkem, ne da bi se jih posebej obveščalo.

— **Občni zbor delniške stavbinske družbe »Union«** bo 14. marca 1918 ob 4. uri popoldne v »Rožni sobi« hotela Union. — **Umrli** je v Vipavi v visoki starosti, 86 let g. Anton Perhavec, oče deželnega poslanca g. Miha Perhavca. Pokojni, prava slovenska in krščanska duša, je bil širrom sveta znan in priljubljen. Bog mu daj večni mir in pokoj.

— **Vojaška odlikovanja.** Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste za častnike je dobil poročnik 28. strel. p. Jernej Pavlič. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik pp. V/47 Julij Uršič. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil praporščak 27. črnovoj. pov. Leopold Juvanc. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil nadporočnik 409. črnovoj. pp. Karel Vučnik. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil nadporočnik 22. težkega polj. top. p. Josip Dolenc. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste so dobili: desetinik Marinko V., poddesetinik Maurič Anton in strelec Ivšič Ivan, vsi pri 2. gor. strel. p.

— **Požar.** Na Trški gori pri Krškem je pogorela 23. t. m. popoldne vila »Narpele«, last šolskega svetnika A. Santelja iz Gorice. Kako je nastal ogenj, še ni dognano. Gasilnim društvom iz Krškega in iz Vidma se je posrečilo ogenj vsaj v toliko omejiti, da ni prišel v spodaj ležeče kleti, ki so bile napolnjene z vinom. Kljub temu je škoda precej velika.

— **Na progi Zidanmost—Zagreb** sta bila te dni vpeljana dva nova vlaka, vlak štev. 501, ki odhaja iz Zagreba ob 8. uri jutraj ter pride na Zidanmost ob pol 11. uri dopoldne, in vlak štev. 506, ki odhaja iz Zidanmosta ob 5. uri popoldne ter dospe v Zagreb ob pol 8. uri zvečer. S tem so vsaj nekoliko izboljšane skrajno zanikrne prometne razmere na tej progi, doslej sta bila samo dva vlaka, eden gori in eden doli, pa oba ponoči. — Mnogo zasluže za vpeljavo novih vlakov ima državni poslanec g. Ivan Hladnik, ki je toliko časa trkal pri železniškem ministru in pri vojaškem transportnem vodstvu, da se je ugodilo upravičeni zahtevi. Cela krška dolina je gosp. poslancu za posredovanje odkrito hvaležna.

— **Smrtina nesreča.** V št. Petru na Krasu je prišel med odbijanje železniški delavec Anton Samsa ter bil takoj mrtev. Poročil se je šele pred dvema leti.

— **Padla sta na italijanskem bojišču** dne 19. decembra četovodja Andrej Kalan in pešec Jožef Aleš, oba doma z Brege pri Kranju. Služila sta pri domačem domobranskem polku že šest let. Oba sta isti dan odšla k vojakom, vedno skupaj služila in sedaj oba isti dan umrla. Pokopana sta blizu mesta Asiago.

— **Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na slov. ozemlju** ima svojo pisarno v restavraciji »Zlatorog« v Gosposki ulici, vhod skozi dvorišče. Uradne ure so vsak dan razen nedelj in praznikov od 5. do 7. ure popoldne, ob katerem času morejo člani, ki žele kakšnih informacij, iste osebno dobiti. Zasebni uradniki in uradnice, ki imajo še dobiti čevlje, se obveščajo, da je »Društvo zasebnih uradnikov in uradnic« dobilo naslednje številke čevljev: moških 25, 28, 30, 33, 36, 39, 40 in 47; ženskih 36, 39 in 41. Čevlji se dobe v prostoru »Zveze slov. druvg« v Janez Trdinovi ulici in sicer dopoldne.

— **Deželna komisija za preživljanje.** Na podlagi določila v drugem odstavku § 7 zakona z dne 27. julija 1917, št. 313, drž. zak., zadevajočega državni prispevek za preživljanje vpoklicancev, so bili po c. kr. deželnem predsedniku za Kranjsko sledeči zastopniki prebivalstva poklicani v deželno komisijo za preživljanje v Ljubljani, oziroma v okrajno komisijo za pre-

življanje v Ljubljani za mesto: I. V deželno komisijo za preživljanje: a) kot člani: 1. Franc Škof, posestnik, Karunova ul. 12; 2. Mihael Majcen, posestnik, Dolenjska cesta 4; 3. Ivan Bugenigg, sodarski mojster, Cesta na Rudolfovo železnico 5. 4. Valentin Urbančič, kovaški mojster, Dolenjska cesta 1; 5. Josip Olup, kramar, Stari trg 2; 6. Franc Medic, trgovec s čevlji, Elizabetna cesta 5; 7. Franc Unger, poslovodja, Hranilnična cesta 12; 8. Alojzij Rozman, tovarniški mizar, Spodnja Šiška 234; b) kot njihovi namestniki: 1. Jožef Keržič, posestnik, Karolinska zemlja 28; 2. Lovrenc Šare, posestnik, Karlovska cesta 19; 3. Iv. Pongov, podobar, Kolodvorska ulica 20; 4. Josip Zupan, čevljarski mojster, Vegova ulica 12; 5. Anton Požlep, trgovec s premogom, Komenskega ulica št. 19; 6. Matija Grabnar, trgovec z usnjem, Florijanska ulica 15; 7. Ivan Tomažič, strojnik, Sv. Petra c. 72; 8. K. Krušič, predelavec, Sredina 11. — II. V okr. komisijo za preživljanje: a) kot člani: 1. Ivan Jevc, posestnik, Črna vas 34; 2. Jožef Ponikvar, posestnik, Karolinska zemlja 50; 3. Ivan Sirk, mersarski mojster, Poljanska cesta 70; 4. Iv. Porenta, kleparski mojster, Hradečkova vas 5; Vid Bratovž, starinar, Stari trg 20; 6. Ivan Seklič, trgovec s klobuki, Pod tranjo 1; 7. Ivan Ambrož, sukač, Trnovski pristan 32; 8. Franc Borštnar, mizarski pomočnik, Hranilnična ulica 6; b) kot njihovi namestniki: 1. Jožef Vidmar, posestnik, Črna vas 38; 2. Ivan Kraljič, posestnik, Črna vas 37; 3. Ivan Urbančič, kovaški mojster, Dolenjska cesta 10; 4. Ivan Kersnič, krojaški mojster, Resljeva cesta 1; 5. Maks Hrovatin, trgovec s premogom, Velika čoinarska ulica 4; 6. Ivan Gajšek, trgovec s papirjem in pisalnimi potrebščinami, Sv. Petra cesta 2; 7. Lovrenc Palovec, delavec, Rožna ulica 27; 8. Anton Stigar, delavec, Zabajek 11.

— **7 ljudi zmrznalo v vlaku.** Te dni je bil v Slavoniji in na Hrvaškem silen mraz in so vsled zametov imeli vlaki velike zamude. Vlaki so stali po par ur v snežnem metežu. V nekem vlaku je zmrznilo sedem Bošnjakov in Dalmatincev, ki so lačni potovali v Slavonijo, da si tamkaj najdejo kaj hrane. Tako poroča osješki »Jug«.

— **»Samostalnost«** tednik izven strank, je prišel izhajati v Osijek.

— **Kusmanek** pred častnim svetom generalov. Častni svet generalov je moral 25. t. m. presojati, če je bila predaja Przemysla, ki jo je izvedel general pehote Kusmanek, upravičena. Ker se je trdnjava predala na povelje, je častni svet razsodil, da je Kusmanek popolnoma opravičen.

— **Predavanja prof. Arnima na Dunaju.** Dunajska univerza prireja poljudne znanstvene tečaje, ki obsegajo navadno po kakih šest predavanj iz iste snovi. Preteklo soboto je prišel svoje predavanje o Platonu kot vzgojitelju za državo prof. pl. Arnim iz Nemčije, ki je imel pred nekaj leti stolico za grški jezik na dunajskem vseučilišču in slovel med kapacitetami filozofske fakultete. Idealna država je po Platonu tista, v kateri vlada pravičnost, to se pravi, da zavzema vsak človek v državi tisto stališče, ki je njegovi osebi in njegovim zmognostim primerno. Zmognostim primerno mora biti razdeljeno razmerje podrejenosti in nadrejenosti v državi. Država, v kateri vlada pravičnost, je močna tudi na zunaj in bo pod sicer enakimi razmerami premagala sosedo. »Po tem sklepati, mora biti v centralnih velenjih več pravičnosti, kot bi kdo mislil. A najvišje stopnje pravičnosti bi Platon moji domovini Nemčiji ne priznal. Platon trdi namreč, da sosedni narodi želijo sami od sebe biti podložni tisti državi, v kateri vlada pravičnost.« Profesor je govoril tudi o znakih, ki kažejo, da država ni pravična. »Če so podložniki trajno nezadovoljni z državo in se želijo ločiti od nje, je to znak pomanjkanja pravičnosti v državi. Tu pa ne smemo smatrati za merodajno, če je podvrženi narod v prvem trenutku nezadovoljen z novo vlado. Saj to tudi ni dokaz, da je vzgojitelj slab, če učenec v prvi uri pouka ni všeč. Vzgojitelju je treba pustiti čas, da pokaže, kaj zna. Če pa seveda po daljšem pouku ostane še vedno v učenec prepričan, da je vzgojitelj slab, potem že mora biti po Platonu to resnica.«

— **Dar.** Mesto venca na grob v Dobrem polju na Dolenjskem umrle begunke Marije Arčon iz Renč je daroval Anton Bizjak, c. kr. redar iz Trsta, 10 kron za goriške begunce in 5 kron za Krekov spomenik.

Prosveda.

pr izredni občni zbor Slovenske Matice se vrši v četrtek, dne 28. t. m., ob 5. uri popoldne v magistratni dvorani. Na dnevnem redu so točke: 1. Zvišanje letnine in ustanovnine. 2. Volitev odbora. — Ker je vsem sedanjim odbornikom društvena doba potekla, treba voliti v smislu pravil vseh 40 novih odbornikov. — Na sestanku Matičarjev je bila sprejeta kompromisna odborniška lista, katere naj se volilci obeh strank lojalno drže.

pr Vincimus. (O prvi številki »Hrvatske Prosvjete«, Zagreb 1918.) Kr-

ščanskega idealista imenuje zagrebški kritik prof. Ferdo Rožić Iva conte Vojnovića. Slikarja Ljuba Babić («Golgota») in Kerdić (Madonna) sta v najnovejšem »Spomladnem Salonu« razstavila najboljše stvari. Temeljna misel najnovejše Ogrizevičeve drame »Oznajenje« zmaguje v krščanskem zmislu. (V Zagrebu so igrali to dramo z velikim uspehom. Morda bi jo moglo slovensko gledališče — v bodočnosti! — sprejeti v svoj repertoar kot povračilo za »Školjko«, ki jo igra hrvatsko gledališče.) Iz teh najnovejših književnih in umetniških pojavov na Hrvaškem izvaja profesor Rožić zmago krščanskega pravca. Zmago nad modernim »gnojem«, kakor je conte Vojnović imenoval Zolino pisanje. Iz razumljivih razlogov v Ljubljani trenutno ne moremo presoditi, ali ima prof. Rožić popolnoma prav. Ko bi hoteli položiti na tehtnico vse dobre in malovredne književne proizvode na Hrvaškem tekom zadnjih treh let, se nam zdi, da bi »moderna« prevladala, pa če bi tudi katoliški struji pridružili vse tisto, kar je v moderni dobrega. Zato hočemo dragocene Rožičeve opazke imenovati raje »zmagovanje« nego zmago. So književniki in umetniki, ki zaradi »mode« postajajo kristjani. Ustvarjajo krščanska dela, ki niso vzklila v krščanski duši in v krščanskem srcu. Manjka jim globokosti, poleta — tistega, kar dviga, plemeniti. So »Madonne«, ki nimajo nobene zveze z Madono, razen morda (pa še to redko) svetniški osvit. Pisec teh vrstic je poznal v Florenci slikarja, ki se je tudi hotel proslaviti z »Madono«. Sam je živel tako, da so mu bile tuje in nedostopne vse prednosti verskega življenja, a kot model svoji madoni je vzel — blodnico... Naj govore umetniški kritiki o umetniški individualnosti, kolikor hočejo, jaz bi proti takim inspiracijam vendar protestiral. Ali so sploh mogoče? Umetnost in šport! Preveč so naivne povesti o literatih, ki pišejo za svoje — predale. O slikarjih, ki skrivajo svoja dela v šrambi. — Iz teh razlogov nas bolj zanima razvoj »Hrvatske Prosvjete«, »Kola hrvatskih književnikov« in vseh prvobitnih za katoliško svobodo v književnosti. »Hrvatska Prosvjeta« se je razvila iz prvotne družinske »Prosvjete« in postala revija »Kola«. Prvi je bil povzdignil ugledni kritik Peter Grgec (sedaj kot poročnik v italijanskem ujetništvu), a prof. Ferdo Rožić jo vzdržuje že nekoliko let na znatni višini. Izza znanega kulturnega boja »starih« in »mladih« književnikov na Hrvaškem so se pridružili stari (Arnold, Deželčić in dr.) »Hrv. Prosvjeti« in z najmlajšim katoliškim književnim naraščajem osnovali »Kolo hrv. književnikov«. V »Hrv. Prosvjeti« je še več zrelih sotrudnikov (Vilović, Maraković, Poljak, Pavelić, Nonca, Benac, Jurković, Ljubčić, Grgec, Delalle, Kostelnik, Blažinčić, Simić in drugi), katerih imena smo do nedavna čitali v dijaški »Luči«. Posrebej moramo poudariti, da imata Pavelić in Poljak že končano pesniško fiziognomijo; Grgec, Maraković in Delalle se odlikujejo kot vrli kritiki, a Vilović kot novelist prekrasnega sloga. Urednik Rožić sam stoji nekako na meji med katoliškimi »starimi« in »mladimi«. Može široke kulture in velike verziranosti, naravnost poklican, da vrši službo urednika revije, kakoršna je »Hrvatska Prosvjeta«. — Prva številka »Hrv. Prosvjete« 1918 prinaša med drugim sinoptičen pregled »Od Ilirstva do Jugoslovanstva«, aktualno razpravo Kerubina Šegića, začetek Rožičeve drame »Sin« v petih dejanjih, Delalle spretno opisuje Benedetta Croceja, Posen okras »Hrv. Prosvjete« so portreti umetnikov hrv. Thalije. V zadnji številki je glasheni kritik Novak očrtal Majo Strozzi, topot pa Rožić dramatikino-jubilarko markizo Marijo Ružičko-Strozzi. A. B. Simić (drugače osmošolec in urednik lastnega lista »Vijavice«) s svojimi verzmi dokazuje, da je resnično pesnik. Vid Blažinčić piše o sedanjem stanju narodne pesmi. Količ bogastvo leži v srbsko-hrvatski narodni pesmi, a koliko naših književnikov in umetnikov ga izkorišča? Premalo Meštrović docet, da bi morala biti narodna pesem vsem jugoslovanskim umetnikom in književnikom sveto pismo, vademecum. — V najnovejšem času se je začela akcija, da bi prišli hrvatski in slovenski književniki v čim ožji stik. To bi bilo nujno potrebno. Kako smemo zahtevati od hrvatskega občinstva, da bi čitalo slovenske literarne proizvode, če jih celo hrvatske revije same v svojem »Listku« niti ne registrirajo, oglašajo? — Ako pride nekoč do popolnoma edinstvene organizacije hrvatskih in slovenskih književnikov, eventualno tudi do skupne revije, bomo mogli z Rožićem ponosno reči: Vincimus! —js.

Darovi za dr. Krekov spomenik.

X. izkaz. Od 20. jan. do 7. febr. 1918.

800 K 25 vin.; Darilo iz »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 26. jan. 1918. — 712 K 70 vin.; Uprava »Hrvatskega lista«, Pula (od tega je darovalo c. kr. redarstvo v Pulju 174 K, pučanstvo grada Pazin pa 500 K, kot dokaz, da odobravajo Jugoslovansko deklaracijo in se ji pridružujejo. Imena darovalcev ostalega zneska 38 K 70 vin. glej v »Hrvatskem listu« od 18. siječnja 1918. — 500 K: K. Širok za Narodno mladinsko organizacijo v Trstu (nova zbirka.) — 477 K: Darilo iz »Sl. Naroda« (gl. »Slov. Nar.« 19. jan. 1918.). — Po 400 K: Zupanstvo Naklo na Goriškem v smislu stareš. sklepa od 2. dec. 1917; Sempetersko prosvetno društvo od dveh Krekovih večerov v Ljubljani. — 370 K: Marija Ropret nabrala pri občinarjih v Boh. Boli. — 305 K: Zbirka iz Mohorčevega. Poslal dr. Češarek. Darovali so: Anton Bulc 100 K; Jos. Tekovčič, Ed. Vencajz, Franja Vencajz in Ant. Zlajpah po 20 K; Fr. Arh. Gregor Demšar, Bohuslav Kralik, Gregor Koželj, Marija Koželj, ign. Lužar, Aleks. Majcen, Fran. Penca in Ivan Povše po 10 K; Ana Dev 6 K, Fran. Eiletz, Josip Mejak in Josipina Mevšelj po 5 K; dalje še dva po 4 K in trije po 2 K. — 253 K: Nabrala žene in dekleta med občani na Rakeku ob priliki podpisovanja za Jugoslovansko deklaracijo. — 222 K: Darilo »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 30. jan. 1918.). — 211 K 80 vin. Darilo »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 24. jan. 1918.). — Po 200 K: Hranilnica in posojilnica Trnovo, Noir. (po Zadružni zvezi); Sempetersko prosvetno društvo od Krekovega večera v Mostah. — 182 K: Marica Neudauer, tajnikova soproga, Gor. Radgona, štajersko, nabrala na zabavnem večeru obmejnih Slovencev dne 12. jan. 1918. v gostilni g. Karbaš v Gornji Radgoni. — 180 K: Karla Dužnik in Zorka Dolenc, Hrenovica, nabrali o priliki podpisovanja za Jugoslovansko deklaracijo. — 146 K: Zbirka iz Sempolaja pri Nabrežini. (Poslal Janko Furlan. Zložili so takole: vas Sempolaj 60 K 50 vin., vasi Ternovica in Praproč 45 K 50 vin., Slivno in Prečnik 40 K.) — 125 K: Darilo »Slov. Naroda« (»Slov. Nar.« 1. febr. 1918.). — 122 K 80 vin. Neža Hlebanja in Frančiška Lavtizar nabrali v vasi Podkoren pri Kranjski Gori. Od tega je darovala Uršula Merkeli 50 K; Ivan Gregori, Ivan Podlipnik in Ivan Hlebanja po 10 K; ostalih štirindvajset 42 K 80 vin. — 121 K: Slovenski častniki na ruminski meji (110 lejev) z iskrenimi pozdravi vsem, ki so zvesti dr. Krekovi oporoki. — 120 K: Nabrala o priliki podpisovanja žen in deklet za jugoslovansko deklaracijo v občini Krka, Dol. — 114 K: Rodoljubno omizje pri Freljuh v št. Rupanu, Dol. — Po 110 K: Janoš Golec, vojni kurat, Polje, Sv. Peter pod Svetimi Gorami; občinski odborniki, župnik in solski vodja v Banjiloki. — 107 K 76 vin.; Gdč. Lojzka Kranc nabrala od dijakov nabornikov v gostilni Češnovar, Kolodvorska ulica. — Po 100 K: Jože Oražem, župan, Moste pri Ljubljani; občina Banjalka; županstvo Sezana v smislu stareš. sklepa od 2. dec. 1917; žene in dekleta v Slavini, Notranjsko, o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo. — 95 K: Žene in dekleta iz Gorij o priliki podpisovanja za jugoslovansko deklaracijo. — 80 K: Begunci s Primorskega, sedaj na Jesenicah. — 74 K: Andrej Furlan, župn., Sv. Križ, Primorsko, nabralo ob pogrebu šol. vodja E. Pakiža. — 65 K: Nabralo na svatbi Joškota Kos, Drašča pri Borovnici. — 62 K: Jos. Pečnak, Brežice ob Savi, nabralo na svatbi trgovca Franc Gerec v Pišecah. — 61 K: Avgust Čadež, Ormož, zbirka Slovencev, zbranih 27. jan. 1918 v veseli družbi v Oslušovcih pri Ormožu. — Po 60 K: Mladi Jugoslavlani v Ljubljani po J. D.; aproverzacijska komisija v občini Lokev na Krasu nagrado, prejeto za svoje delo. — 51 K 64 vin.; Ivan Lapajne, enoletni prostov., zbral pri zavednih slovenskih fantih druge komp., 36. maršbataljona, v. p. 357. — Po 50 K: Člani gerentstva občine Lož; Ivan Milač, rez. nadporočnik; zbirka v občini Gornje Vreme (po kaplanu Franu Frakeli), begunci iz Dornberga, t. č. v Medvodah; Ivan Kogovšek, vojni kurat, Feldspital 211, v. p. 488; Franc Pestotnik, praporščak, Personal Res. Pergine; Rudolf Potočnik, vojni kurat, Beljak; dr. Anton Žižek, Ormož; nabralo o priliki poroke Jožice Hladnik, Devica Marija v Polju. — 45 K: Omizje pri Aleksandru Majcen v Mokronogu. — Po 40 K: Zbirka iz Črnuče (po g. N.); Ivan Žagar nabral v družbi kritikov in družine gostilničarja pri Črnom Orlu na Vrhniku; Josip Schulz, Gesch. 2/1 Komp. v p. 646 (zložili Ciril Vrabl, Jos. Kohin, Fr. Virant po 10 K; ostali skupaj 10 K); Jožef Pavletič, goriški kanonik t. č. v Zatičini. — Po 30 K: Mladi Jugoslavlani v Ljubljani po J. D.; Leop. Reja, učitelj, Škrilje, nabralo med somišljeniki »Jugoslavije« pri županu Fr. Bratinji pri Sv. Tomažu, Goriško. — Po 25 K: Andrej Mur-nik, Cerklje pri Kranju; Anton Kuhar, kap-lan, Rečica na Paki, Štaj.; Ivanka Žižek, Ormož. — Po 20 K: Mladi Jugoslavlani v Ljubljani po B. R.; Fran. Verbič, profesor, Ljubljana; J. T., Sočerga, Istra; Neimenovan v Črnu-čah; Ivan Koruza, župnik, Klana; Milka Ša-šelj, župnik, Klanec, Istra; Avgust Jenko, Ljubljana; Fran. Habe, pos., Goče pri Vipavi, Josip Vintar, župnik, Smihel nad Pliberkom; Val. Bačič, vikar, Pečine pri Slapu ob Idriji, Vekoslav Krajnc, notar, Šmarje; A. Podhost-nik, župnik, Rečica ob Savinji, Štaj.; Stanko Premrl, stolni kapelnik, Ljubljana; Alojzija Tarman, posestnica v Rutah po župniku Andreju Sadijan, St. Lenart pri Sedmih Studen-cih, Koroško. — Po 17 K: Marija Ropret, Bo-hinjska Bela (po »Slov.«). — Po 16 K: Begun-ci v St. Georgen im Attergau na Zg. Avstrijs-kega; Ivan Kerbavac nabral pri slovenskih topničarjih goriškega poljsko-tonniškega polka št. 28, 5. Batt. v p. 646. — Po 15 K: V. Turk, kaplan, Gorje; Adolf Simončič, kaplan, Toma; pri Sezani; Jožef Topolček nabral med delavci južne železnice, skupina Trnovo-Ki-lovce Notr. — Po 12 K: Prohuditelja »Velikemu Jugoslavlancu« pet deklet iz Stare Vrh-nike, ki so iskreno navdušene za njegove vzvi-šene ideje. Njih imena so: Ana in Ivanka Ogrin, Marieta Bistrič, Francka Grom in Iva-na Mesec. — Po 10 K: Jurist Bežek v Ljubljani; Ivan Zwölfl, Postojna; Ivan Bohinc, les-ni trgovec, Medvode; Jan. Kunauer, župnik, Golo pri Igu; Jernej Bohinc, Trboje pri Smled-niku; Pavlina Vihernik, Loka pri Zidanem mostu; Franc Senk, Gornja Greta, Trst; Fer-do Lavrine, Radovljica; Jožeta Lah, begunka, Iška vas pri Ljubljani; Peter Režek, župnik v p., Ljubljana; Žirko, Podbrežje pri Mariboru, nabralo v družbi v Podbrežju; Stefan Jenko, župnik, Podgraje, Istra; Jos. Vidmar, du-hovnik v p., Kandija pri Novem mestu. — Po

8 K: Ivanka Jurca, hotelirka v Postojni, me-sto venca na krsto svoji nečakinji Vidi Pater-nostrovi. — Po 6 K 40 vin.: Vas Lepenje pri Bohinjski Bistrici. — Po 6 K: Andrej Cesen, župnik Podgrad pri Novem mestu; Marija Marušič, begunka, Planina pri Rakeku. — Po 5 K: Franc Himmelreich, kroj. mojster v Ljubljani, sedaj v Pulju; Andrej Jarc, St. Pölten; Franc Stefanutti, Trebič pri Opčini. — Ko-nečno po 4 K eden, po 3 K in po 2 K tudi po eden. Skupaj 8.855 K 35 vin. Glasom prejšnjih izkazov 65.954 K 95 vin.

Dosedaj poslanih darov 74.810 K 30 vin. Ljubljana, 7. februarja 1918.

Odbor za dr. Krekov spomenik.

Listnica uredništva.

M. Ne moremo objaviti. — A. K. v K. Nismo prejeli.

Baden pri Dunaju

SANATORIUM GUTENBRUNN

physikal.-diätet. zdravilišče 1. vrste. Zdravnika vodje: Dr. v. Aufschnaiter, ces. svetnik dr. Podzahradsky. 360

POZIV!

Dotični, kateri je vzel dne 22. januarja t. l. od postaje Laze do Trsta v osebnem vlaku nahrbtnik in v njem pelerino in eno steklenico, se opozarja, naj ga takoj pošlje nazaj FRANC ZORCU V DOL ŠT. 4, pošta DOL PRI LJUBLJANI.

Potrni neizmerno žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljani, nepozabni oče, ozir. stari oče, tast itd., gospod

Anton Perhanc

danes jutraj, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 87. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo nepozabnega rajnega se bode v četrtek, dne 28. t. m., ob 4. uri po-poldne k večnemu počitku položilo.

Priporočamo ga v blag spomin in mo-litev.

Vipava, dne 26. svečana 1918.

Žalujoči ostali.

Iščem pridno in zvesto

strežnico

za pisarno za jutranje ure od 6. do 10. Vpraša se v pisarni Cesta na južno železnico 9.

Nekaj

bluz za dame

od 38 do 45 K je naprodaj: Marije Terezije cesta št. 13, II. nadst., vrata 107.

Kupi se

manjše posestvo

na katerem bi se priredilo 3-4 glave živine. — Ponudbe na upravo lista pod št. 660.

Enonadstropna

VILA Z VRTOM

v Gorici, čudovito lepa lega, sposobna za stano-vanje, kot priložnostna kupčija takoj na prodaj. Dopisi na upravnishvo lista pod št. 628.

Konecipijenta in sollicitatorja

išče dr. Malnerič, odvetnik v Črnomlju.

Zamaške

stare zamaške . . . . . kg po K 20—
nove zamaške . . . . . kg po K 40—

PAVL BIRNBAUM

Einkaufsstelle, Dunaj, II., Darwingasse 39 bei der Nordbahn. — Prevzemna tudi po povzetju.

Sprejme se proti dobri plači

ženska

ki je vajena vsega domačega dela in nekoliko kuhanja. Vpraša se: Streliška ul. 31 ali 33.

Begunci, pozor!

Javna dražba.

na kateri se bode prodajala hišna, gostilniška in trgovinska oprava, obleka, podobe, šivalni stroji in različne druge stvari. Prodajalo se bo dne 4. marca od 9. do 12. ure in od 2. do 6. ure v Spodnji šiški, Kolodvorska ulica št. 150.

100 jajc

dobi, kdor mi preskrbi STANOVANJE z eno, dve-ma ali tremi sobami v šiški. Ponudbe pod »šiška 655« na upravnishvo »Slovenca«.

Na prodaj je

10 konj

vsake vrste. Ljubljana, Poljanska cesta 55.

Iščejo se

tri delavke

za stalno službo. Naslov v upravnishvu pod št. 636.

Išče se

organist-cerkovnik

za Koroško Belo (Gorenjsko), p. Javornik. 643

Mlini za drobljenje
Pallfy, Praga II., Havličkovo nam. št. 32 pri Henrikovem stolpu.

Med kupim vsako množino.

Ponudbe z navedbo cene in teže, eventuelno vzorec na trgovino.

SREČKO TEKAUC, ZAGREB.

Staro, še dobro ohranjeno

mizarstvo mizo

event. tudi mizarstvo orodje kupi ing. Rudolf Jaro-limek, Jesenice 118, Gorenjsko. 658

IŠČE SE pridna, poštena služkinja

zmožna vseh domačih hišnih del, srednjih let od 35 do 45. — Naslov pove uprava lista pod št. 591.

VEČJA MNOŽINA

sirka (Reisstroh)

za ribarice in metle se dobi po ugodni ceni. — Kje, pove upravnishvo »Slo-venca« pod št. 604.

SPREJME SE tajnik

za kmečke občino, vešč tudi nemščine. Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava pod št. 606.

Išče se za takoj ali pozneje

prešivalka (Stepper'n)

za čevljarsko obrt, eventuelno tudi vajenka. — Predstaviti se je pri Fran. Szantnerju, Ljubljana, Selenburgova ulica.

Trgovski pomočnik

zdrav, star 18 let, z dobrim spričevalom, išče službe. Naslov pove upravnishvo »Slovenca« pod št. 629.

Prodaja se skoro nov, dobro ohranjen

štedilnik

Poizve se: Sv. Martina cesta št. 5, Ljubljana.

Tri mizarске pomočnike sprejme

ANTON ROJINA, mizarstvo, Ljubljana.

Razpisuje se služba

uradnika

ki je prost vojaščine ter vešč knjigovod-stva in se razume na zemljiško knjigo.

Ponudbe s spričevali na »Zadružno zvezo v Ljubljani«. 610

UPRAVNIK

SE IŠČE na neko posestvo na Dolenjskem. Neoznejen, vojaščine prost, zanesljiv in pošten. Prednost imajo, ka-teri so že na večjem posestvu samostojno službo-vali. Lahko tudi invalidi. Pismene ponudbe s spriče-valom in zahtevo plače do 15. marca t. l. pod šifro UPRAVNIK 333, RUDOLFOVO, poste restante.

IŠČEM MANJŠE POSESTVO, pripravno za letovišče, najraje ob vodi ter v bližini železniške proge v ljubljanski ali kamniški okolici. — Ponudbe prosim pod »Lepa lega« na upravo tega lista. 608

Prodaja se 6 ZIDANIH POSLOPIJ

z opeko kritih, ob okrajni cesti, pol ure od kolo-dvora večjega trga in četrti ure od premoškopka oddaljena, z vrtom in sadonosnikom na Sp. Šta-jerskem. Poslopja so porabna za trgovino, peka-rnjo, gostilno in mesarijo. Plačilni pogoji ugodni. Ponudbe na upravo lista pod št. 556.

OPOZARJAM cenjeno občinstvo, da je dospela večja pošiljatev

ŠIVALNIH STROJEV in GALANTERIJ.

Prosim torej, kdor je stroj naročil ali se za istega zanimal, da se oglasi čim prej v trgovini

JOS. PETELINCA, LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška zaloga šivalnih strojev. 299

Čunje

suknene odrezke stare in nove, kakor vse vrste bombažastih in volnenih čunj, žaklje-vino, odeje, vrvi itd. v vsaki množini in po najvišji ceni kupuje

E. KOTZBEK V KRANJU.

Učiteljska kandidatinja

ali sploh naobražena, koresp. zmožna gdča. dobi kot

družabnica otrok

in zasebna korespondentinja začasno eksistenco pri ekonomiji v lepem kraju Spodnje Štajerske. Kratke reference se žele na pravo lista pod št. 657.

Čevljarske pomočnike

sprejme v delo vojna čevljarna v Ljubljani. Plača pa dogovoru in sedanjim razmeram primerna. Ponudbe naj se pošljejo na Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22, kjer naj se čevljarji, ki žele stopiti v službo, v svrhu dogovora osebno zglašijo od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne. 3244

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, neugodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim riziko, otroških dot, rentna in ljudska, neugodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Prospekti zastoj in poštine prosto. Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

RADI PRESELITVE v inozemstvo SE PRODA

popolnoma nova

spalna in predsočna oprava

po zelo ugodni ceni. — Cenj. vprašanja na: A. 595 JELENC, TRŽIČ NA GORENJSKEM.

Kdor namerava prodati še kaj

kostanjevega lesa

3263 naj ga takoj ponudi tvrdki

J. POGACNIK

LJUBLJANA, Marije Terezije cesta 13.

Prodaja

se po zmernih cenah v večji množini

oglje, wermuth-vino in milo za pranje

v večjih kosih pri tvrdki

A. KUSLAN, LJUBLJANA,

Karlovška cesta št. 15.

Službo dobi takoj kot

kuharica in gospodinja

pri g. duhovniku na Dolenjskem oseba srednje starosti brezmadežnega življenja. Zglasila spre-jema Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani.

Klavirje, harmonije in vse glasbene instrumente

prodaja in izposoja

Alfonz Breznik, Ljubljana,

Kongresni trg št. 15.

Služkinja želi premeniti službo.

Postena, pridna, verna, varčna, zdrava, stara 27 let, odkritosrčna značaja, vajena nekoliko v kuhi in gospodinjstvu ter veselje do dela na vrtu ali na polju, veliko ljubezen do otrok ter posebno spoštovanje do starih ljudi. Slovenka, razume tudi nekaj italijansko in nemško v govoru in pisavi. Gre izključno samo na deželo ter samo na Slovenskem. Plača po dogovoru, nastop v treh mesecih. V do-seđanji službi že 8 let. Ponudbe na upravo »Slo-venca« pod »Priprosto dekle 659«.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino

tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana

ljubljska industrija probkovih zamaškov

Oddaja klavne živine za vojaštvo.

Dne 5. marca se vrši dobava klavne živine za armado. Posestniki iz okolice, ki hočejo ži-vino oddati, naj jo priženo omejenjani dan do 9. ure dopoldne na sejnišče pri mestni klav-nici v Ljubljani.

Dež. mesto za vnovčevanje živine.

NAROČITE SI dokler zaloga traja! Kavi nadomestek s sladkorjem in »AIDA« v za-vojih po ½ in ¼ kg. — »ADRIA«, pralni prašek, paketiran in v 1/2. — DISAVE, kakor: cimet, poper, paprika, kumna, žafran itd. v zavitkih. — Vanillin-sladkor ter vse drugo špecerijsko in kolo-nijalno blago, katero je brez izjeme najbolje kaka-vo, vedno v zalogi. Postrežba solidna in točna. Zahtevajte cenik takoj; vzorci stanajo 5 K 50 vin., kateri se na zahtevo pošljejo.

Za vsako naročbo zahteva se 75% denarja vnapi, drugo s povzetjem.

FILIP ŠIBENIK, ZAGREB,

Sveučilišni trg 1. 305

Komur vsled oblas-tvene odredbe ne zadostuje odmerjena elek-trična luč, naj porabi

Metax Asteroide-rasvetljavo.

Zahtevajte v svrhu pojasnil našo brošuro A.

METAX

osrednje predajna pisarna tevarno za žarnice

Kremonecky-Watt-Westinghouse

Družba z omejenim jamstvom

Dunaj I., Graben 29 a.